

MATEMATIKAI KOMPETENCIATERÜLET „B”

Történelem

7. évfolyam

TANULÓI MUNKAFÜZET

KÉSZÍTETTE: Rakóczy Katalin

A kiadvány KHF/1047-9/2009. engedélyszámon 2009.04.28. időponttól
tankönyvi engedélyt kapott
Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program kerettanterv

A kiadvány a Nemzeti Fejlesztési terv Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.1. központi program (Pedagógusok és oktatási szakértők felkészítése a kompetencia alapú képzés és oktatás feladataira) keretében készült, a sulinova oktatási programcsomag részeként létrejött tanulói információhordozó. A kiadvány sikeres használatához szükséges a teljes oktatási programcsomag ismerete és használata. A teljes programcsomag elérhető: www.educatio.hu címen.

Fejlesztési programvezető: Pálfalvi Józsefné dr.

Szakmai tanácsadók: Fábíán Mária, dr. Molnár Éva, dr. Vidákovich Tibor

Szakmai lektorok: dr. Csíkos Csaba, Érsek Attila

Grafika: V. Molnár Júlia

Felelős szerkesztő: Teszár Edit

H-BMAT0703

©

Szerző:

Rakóczi Katalin

Educatio Kht. 2008.

Tömeg: 210 gramm
Terjedelem: 10,04 (A/5 ív)

A tankönyvvé nyilvánítási eljárásban közreműködő szakértők:
Tantárgy-pedagógiai szakértő: Katona Mária Valéria
Tudományos szakmai szakértő: dr. Sárosi Mária
Technológiai szakértő: Nagy Károly

TARTALOM

1. MODUL: A polgári átalakulás kora	5
2. MODUL: A polgárosodás kezdetei Magyarországon	17
3. MODUL: Nemzetállamok kora	31
4. MODUL: A dualizmus kora	45
5. MODUL: Az első világháború	59

1. MODUL

A POLGÁRI

ÁTALAKULÁS KORA

A POLGÁRI ÁTALAKULÁS KORA

A 18. század vége és a 19. század eleje az ipar és a mezőgazdaság forradalmának kora.

Az ipar nagy átalakulása az angol textiliparban kezdődött. Amerikából és Indiából rengeteg gyapot érkezett ide. Az angol manufaktúrák a gyapotot fonállá, a fonalat szövetté dolgozták föl. A nagy textilereslet vezetett az első gépek feltalálásához. **James Hargreaves** találta fel a fonógépet, amelyet lányáról **Fonó Jenny**nek nevezett. A bőséges fonaellátás a szövőszék feltalálásához vezetett. Ezeket már nem emberi erővel, hanem vízikerékkel hajtották. Ezért a szövőgyárakat csak folyók mellé lehetett építeni.

A vízi energiát felváltó gőz jelentős változást hozott mind az iparban, mind a mezőgazdaságban. **James Watt gőzgépe** gyökeresen átalakította az ipart. A gyárak többé nem voltak vízparthoz kötve, nem volt szükség a folyóvíz energiájára. Az új üzemeket ezután a nyersanyaglelőhelyek közelében építették fel.

Gondoskodni kellett az óriási mennyiségű áru gyorsabb elszállításáról. **Fulton gőzhajója** és **Stephenson gőzmozdonya** forradalmasította a közlekedést. A gőzgépek, sínek, mozdonyok gyártása a bányászat és a kohászat ugrásszerű fejlődését eredményezte.

A hírközlésben **Morse** elősegítette az országok közötti kapcsolatokat a távírójával.

Az ipari forradalom a gyáripar kialakulását jelentette. A manufaktúrák helyére gépekkel berendezett, sok száz munkást foglalkoztató **gyárak** épültek.

A mezőgazdaságban is lezajlott a forradalom. A **vető-, arató- és a cséplőgépek** megkönnyítették a munkát. Megjelent a gőzeke is. A nagybirtokokon már nem jobbágyok, hanem bérmunkások dolgoztak. A nagyobb birtokokon a munkát szakképzett munkások irányították.

A nyomásos gazdálkodást a **vetésforgó** váltotta fel: a művelésre szánt földterület egészét megművelték, de egy-egy részen évente más-más növényeket is termesztettek (gabonafélék, takarmánynövények, kapásnövények). A takarmánynövények lehetővé tették az istállózó állattartást, ami viszont a földek trágyázásának az általánossá válásához vezetett. Mindezek nagy terméshozamot eredményeztek.

Az ipari forradalom a társadalom szerkezetét is átalakította. Két nagy társadalmi csoport alakult ki: a **tőkés** és a **bérmunkások**.

A gyárosok, nagykereskedők, bankárok – azaz a tőkés – jelentős magántulajdonnal rendelkeztek, amit vállalkozásokba fektettek. Céljuk minél nagyobb profit (haszon) elérése volt.

A nagyipari munkások egyedüli jövedelme munkabérük volt. A legtöbbjük létbizonytalanságban élt.

E két nagy társadalmi csoport mellett a „**középosztály**” (a parasztok, a kisiparosok és kiskereskedők, értelmiségiek) is jelentős helyet foglalt el a társadalomban.

1. EGYSÉG

1. FELADAT

Fogalmazd meg az alábbi elemek segítségével, mi a vetésforgó!

a művelésre szánt
földterület

a gazdálkodási forma

egy-egy részen
évenként

egészét
megművelték

más-más növényeket
termesztettek

A vetésforgó .....

.....

.....

.....

Egy gazdálkodási formát akkor és csak akkor nevezünk vetésforgónak, ha .....

.....

.....

.....

2. FELADAT

a) Egy gazda vetésforgót alkalmaz, de ebben az évben a négyből (kapások, tavaszi, őszi, takarmány) csak két különböző földterület beültetését tervezi. Milyen módon ültetheti be a két részt?

A jelölések: kapások (**K**), tavaszi (**Tav**), takarmány (**Tak**), őszi (**Ó**)

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

b) Ebben az évben a gazdának nincs elég pénze, ezért nem mindegy, hogy melyik veteményt veszi meg először. Milyen változatok jöhetnek így létre?

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

3. FELADAT

Keresd a párját!

gőzmozdony	—	Stephenson	=	távíró	—	
vízi energia	∴	gőz	=	manufaktúrák	∴	
bőséges fonaellátás	→	szövőszék feltalálása	=	gőzgépek, sínek, mozdonyok gyártása	→	

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

A 19. században az üzemeket vagy a vízpart mellé építették, vagy a nyersanyaglelőhely közelébe.

A század utolsó évtizedeiben a víz energiájára már nem volt szükség, ezért .....

.....

2. EGYSÉG

1. FELADAT

Írd be a következő fogalmakat az ábrába!

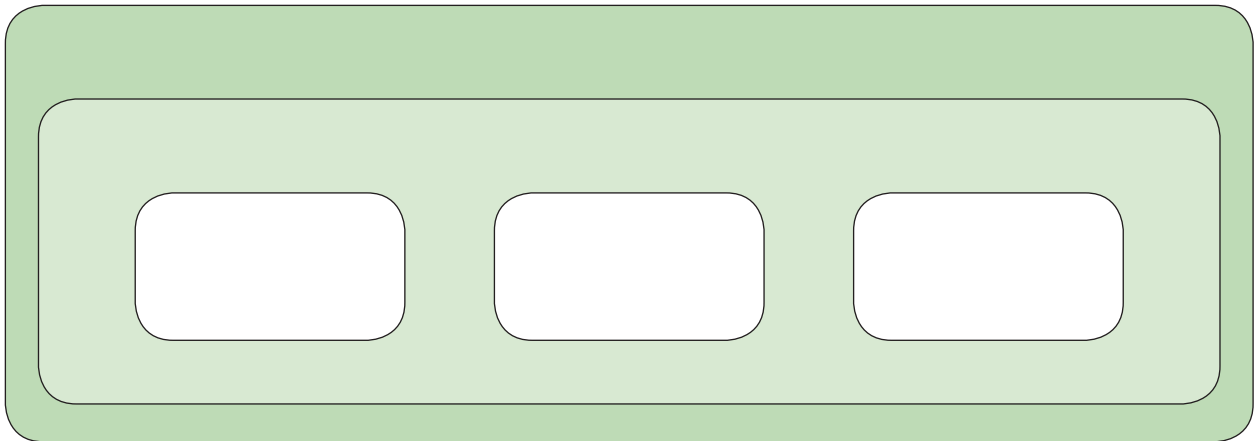
szövőgép

találmányok

vetőgép

gépek

fonógép

2. FELADAT

A hetedikesek dolgozatot írtak történelemből. Az egyik feladatban feltalálók neveit kellett párosítani találmányaikkal, de a tanulók nem készültek, így találgatással válaszoltak a kérdésekre. Milyen válaszok fordulhattak elő? Írd be a téglalapba a betűket és a számokat!

feltaláló

találmány

1. James Hargreaves
2. James Watt
3. Fulton

- A) gőzhajó
- B) Fonó Jenny
- C) gőzgép

Karikázd be a helyes párokat!

3. FELADAT

Gabi otthon elmesélte szüleinek, mit tanult történelemórán:

JAMES HARGREAVES TALÁLTA FEL A FONÓGÉPET, MELYET LÁNYÁRÓL, JENNYRŐL, FONÓ JENNYNEK NEVEZETT EL..

Karikázd be az alábbi következtetések közül azoknak a betűjelét, amelyek valóban következnek Gabi kijelentéséből! Húzd át azokét, amelyek nem következnek Gabi kijelentéséből!

- A) Tehát van olyan feltaláló, aki a lányáról nevezi el találmányát.
- B) Tehát nincs olyan feltaláló, aki nem a lányáról nevezi el találmányát.
- C) Tehát egyetlen feltaláló sem nevezi el lányáról találmányát.
- D) Tehát minden feltaláló a lányáról nevezi el találmányát.
- E) Tehát van olyan feltaláló, aki nem a lányáról nevezi el találmányát.
- F) Tehát nincs olyan feltaláló, aki a lányáról nevezi el találmányát.

Húzd alá azt a következtetést, amelyik igaz!

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha a nyomásos gazdálkodást nem váltja fel a vetésforgó, akkor nem művelték volna meg a földterület egészét.

A 19. században már a földterület egészét megművelték, tehát.....
 .....

5. FELADAT

a) Húzd át azt, amelyik nem illik a felsorolásba!

vetőgép

gőzeke

fonógép

cséplőgép

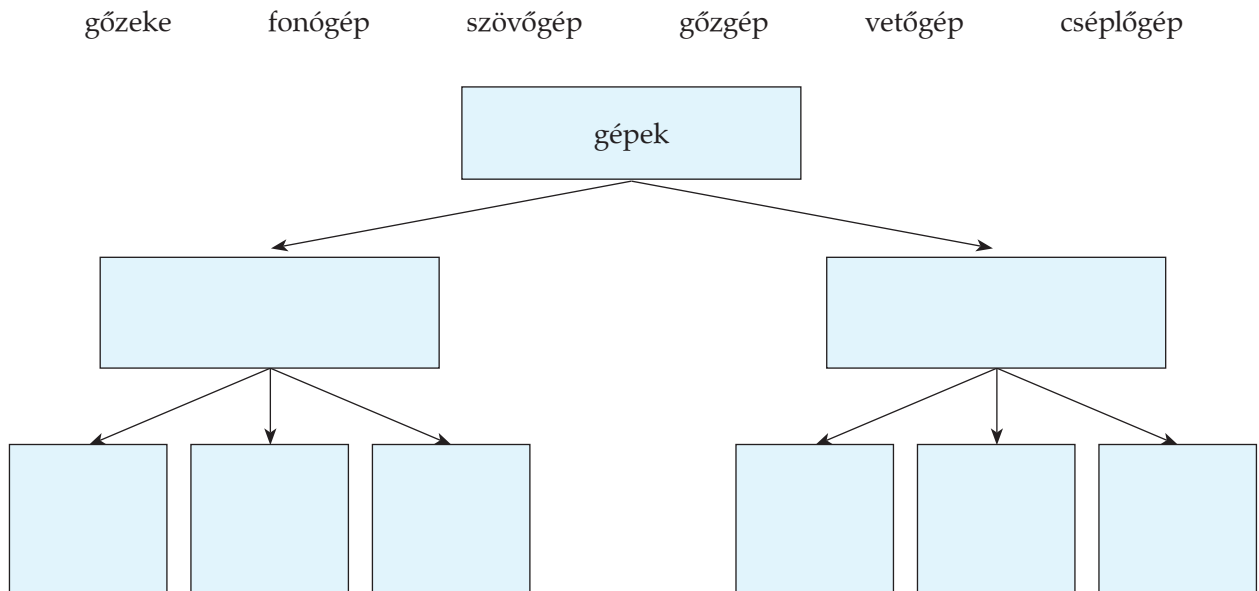
Indokold választásod!

.....
 .....

3. EGYSÉG

1. FELADAT

Az alábbi fogalmakkal töltsd ki az ábrát! Adj nevet a két csoportnak!

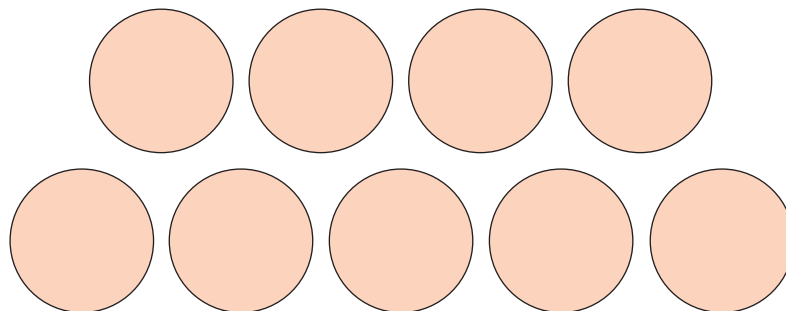

2. FELADAT

Egy gazda azon gondolkodik, hogyan ültesse be a földjét: burgonyával, takarmánynövényekkel vagy gabonafélékkel. Tanácsadói, felesége, fia, szomszédja, különféle lehetőségeket javasolnak. A gazda egy dologban biztos: valamit mindenképpen ültetni fog.

Írd a körökbe, milyen lehetőségei vannak a gazdának a föld beültetésére! Betűjelekkel dolgozz!

Jelölések: burgonya (B), takarmánynövény (T), gabonafélék (G).

3. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha takarmánynövényeket termesztettek, akkor lehetővé vált az istállózó állattartás. Ha lehetővé vált az istállózó állattartás, akkor a földeket lehetett trágyázni.

Tehát ha takarmánynövényeket termesztettek, akkor .....

.....

4. FELADAT

Feri feleletében az alábbi kijelentést tette:

AZ IPARI FORRADALOM UTÁN VAGY GYÁRAKBAN, VAGY MANUFAKTÚRÁKBAN DOLGOZTAK A MUNKÁSOK.

Az osztály tanulói elgondolkodtak ezen a kijelentésen.

Karikázd be az alábbi lehetőségek közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Feri kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) A munkások gyárakban dolgoztak és nem manufaktúrákban.
- B) Gyárakban és manufaktúrákban dolgoztak a munkások.
- C) Nem gyárakban, hanem manufaktúrákban dolgoztak a munkások.
- D) A munkások nem gyárakban dolgoztak, és nem is manufaktúrákban.

Húzd alá azt a kijelentést, mely megfelel a valóságnak!

5. FELADAT

Melyik nem illik a sorba? Húzd át!

orvosok

gyárosok

nagykereskedők

bankárok

Indokold a választásod!

.....

4. EGYSÉG

1. FELADAT

Keresd meg az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit! Írd a pontsorra!

- A) A nagybirtokokon már nem jobbágyok, hanem bérmunkások dolgoztak. Megjelent a gőzeke, és trágyázták a földeket.
- B) Megjelent a gőzeke. Takarmánynövényeket is termesztettek, és trágyázták a földeket, ahol bérmunkások dolgoztak.
- C) Az istállózó állattartás következtében trágyázták a földeket. Megjelent a gőzeke, és a nagybirtokokon bérmunkások dolgoztak.
- D) Szakképzett munkások irányították a munkát a nagyobb birtokokon, ahol bérmunkások dolgoztak. A földeket trágyázták. A korszak nagy újítása az, hogy megjelent a gőzeke.

.....
 .....

Mire vonatkoznak e jellemzők?

.....

2. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha az ipari forradalom idején nem gyártottak volna síneket, gőzmozdonyokat, gőzgépeket, akkor nem fejlődött volna a kohászat és a bányászat.

Az ipari forradalom idején fejlődött a kohászat és a bányászat, tehát .....

.....

3. FELADAT

Dávid a történelemdolgozatában a következő mondatot írta:

A MEZŐGAZDASÁGBAN LEZAJLOTT FORRADALOM UTÁN A NAGYBIRTOKOKON VAGY JOBBÁGYOK, VAGY BÉRMUNKÁSOK DOLGOZTAK.

Karikázd be az alábbi négy lehetőség közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Dávid kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) A nagybirtokokon jobbágyok dolgoztak és nem bérmunkások.
- B) A nagybirtokokon jobbágyok és bérmunkások dolgoztak.
- C) A nagybirtokokon nem jobbágyok, hanem bérmunkások dolgoztak.
- D) A nagybirtokokon nem jobbágyok, és nem is bérmunkások dolgoztak.

Húzd alá azt a kijelentést, mely megfelel a valóságnak

4. FELADAT

Húzd át azt, amelyik nem illik a felsorolásba!

istállózó állattartás

gyárak

vetésforgó

trágyázás

Indokold a választásod!

.....

5. FELADAT

Kata és Judit együtt tanulták a történelmet. Kata egy olyan feladatot talált ki, amelyben a társadalmi csoportokat és a jellemzőiket össze-vissza párosította, s Juditnak meg kellett találnia a helyes párokat. Hogyan párosíthatta Kata a társadalmi csoportokat jellemzőikkel? Számokkal és betűjelekkel dolgozz!

Társadalmi csoport	Jellemző
1. tőkésék	A) létbizonytalanságban élnek
2. bérmunkások	B) profitra törekednek
3. középosztály	C) ebbe a csoportba tartoznak a kisiparosok és kiskereskedők

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Karikázd be a helyes párokat!

5. EGYSÉG

A felvilágosodás Angliában született, de Franciaországban teljesedett ki. A korszak gondolkodói hittek az emberi ész hatalmában. A felvilágosodás nagyjai közül **Montesquieu** az ember szabadságát veszélyeztető korlátlan állami hatalom ellen lépett fel. Montesquieu szerint az állami feladatokat – törvényhozás, kormányzás, végrehajtás – el kell különíteni. Ha egymástól független szervek jönnek létre, akkor mindegyik szerv korlátozza a másik hatalmát.

Voltaire bírálta a vallási vakbuzgóságot, az igazságtalanságot és az ésszerűtlen viselkedést.

Rousseau azt hirdette, hogy a királyok hatalma a néptől ered. A nép ruházta rájuk a hatalmat, hogy mindenki érdekében és a köz javára kormányozzák országukat, de ha az uralkodó rosszul vezeti az országot, akkor a népnek jogában áll leváltani.

1. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha egy uralkodó megfelelően kormányozza az országot, akkor a népnek nem áll jogában leváltani. Ha a népnek jogában áll leváltani az uralkodót, akkor .....

.....

2. FELADAT

Montesquieu elhatározta, hogy három bizalmi emberét beépíti a három hatalmi ág vezetésébe (törvényhozás, végrehajtás, kormányzás). Hogyan gondolkodhatott? Írd be a körökbe a bizalmi emberek sorszámait!

Jelölések: törvényhozás (T), kormányzás (K), végrehajtás (V)

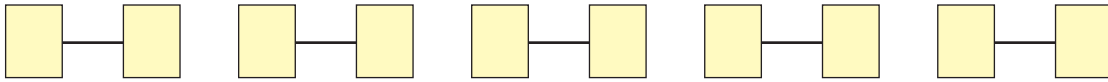
1 (az egyik bizalmi embere), 2 (a másik bizalmi embere), 3 (a harmadik bizalmi embere)

T	V	K	T	V	K	T	V	K
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
T	V	K	T	V	K	T	V	K
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
T	V	K	T	V	K	T	V	K
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

3. FELADAT

Voltaire munkásságának három kiemelkedő jellemzője van: bírálta a vallási vakbuzgóságot (V), elutasította az igazságtalanságot (I) és elítélte az ésszerűtlen viselkedést (É). Az egyik kortársa e háromból csak kettővel értett egyet. Melyik lehetett ez a két dolog?

Írd be a téglalapokba a lehetséges párokat! A zárójelben lévő jelölésekkel dolgozz!

4. FELADAT

Az alábbiakban 18. századi gondolkodók véleményét olvashatod a hatalomról. Keresd meg a közös elemeket! Írd a pontsorra!

- A) A király hatalma a néptől ered, mindenki érdekében kell kormányoznia, és ha visszaélnék hatalmukkal az uralkodók, a nép leválthatja őket.
- B) Ha visszaélnék hatalmukkal az uralkodók, a nép leválthatja őket, a királyok hatalma a néptől ered, és a köz javát kell figyelembe venniük uralkodásukkor.
- C) A nép ruházta a királyokra a hatalmat, tehát a királyok hatalma a néptől ered, és ha visszaélnék hatalmukkal az uralkodók, a nép leválthatja őket.
- D) Ha visszaélnék hatalmukkal az uralkodók, a nép leválthatja őket, ez a népfenség elve, és a király hatalma a néptől ered

.....
 .....

Kinek a tanai ezek?

.....

5. FELADAT

Melyik nem illik a felsorolásba? Húzd át!

a vallási vakbuzgóság elítélése

az ésszerűtlen viselkedés bírálása

a hatalmi ágak különválasztása

az igazságtalanság kifogásolása

Indokold a választásod!

.....
 .....

2. MODUL

A POLGÁROSODÁS

KEZDETEI

MAGYARORSZÁGON

A POLGÁROSODÁS KEZDETEI MAGYARORSZÁGON

Az 1848-as pesti forradalom után V. Ferdinánd kinevezte az első magyar miniszterelnököt, **Batthyány Lajost**, aki nyomban összeállította az első felelős, Béctől független magyar kormányt. A kormány nem az uralkodónak, hanem az országgyűlésnek tartozott felelősséggel.

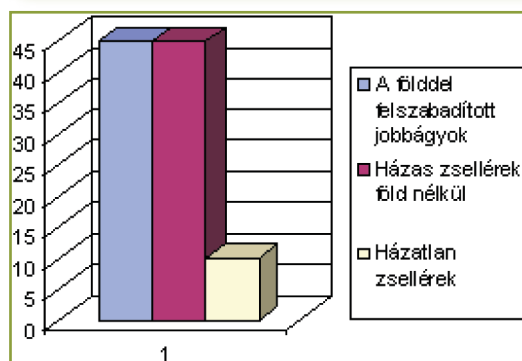
A kormány tagjai pl. Deák Ferenc igazságügyi, Széchenyi István közmunka- és közlekedésügyi, Kossuth Lajos pénzügyminiszter, a belügyi tárcát Szemere Bertalan kapta, a hadügyit Mészáros Lázár, a közoktatásügyi miniszter pedig báró Eötvös József lett.

Az országgyűlés három hét alatt megszavazott minden törvényt, amelyekre a reformerek évek óta vártak. Ezeket az uralkodó április 11-én szentesítette, ezért **áprilisi törvényeknek** nevezzük azt a 31 cikkelyt, amely Magyarországon felszámolta a feudalizmust. Eltörölték az összes nemesi és egyházi kiváltságot, a jobbágyokat felszabadították, megteremtették a sajtószabadság törvényi feltételeit, és megszavazták a polgári szabadságjogokat biztosító törvényeket. Jelentősen megnőtt a választásra jogosultak száma. Minden húsz év feletti iskolázott vagy némi vagyonnal rendelkező férfinak biztosították a választójogot, így a lakosság 7% lett választópolgár.

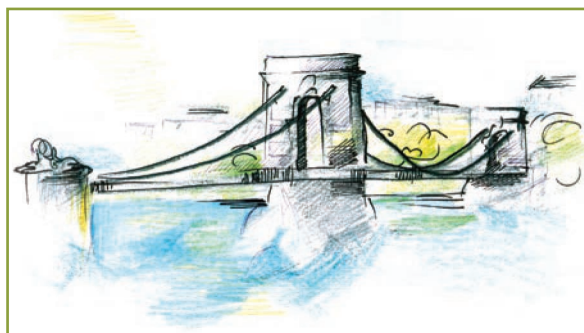
A törvény értelmében a parasztok megszabadultak földesúri szolgáltatásaiktól, és úrbéres földjeik birtokosává váltak.

A nemzetiségiek vezetői az áprilisi törvényeket nemzeti különállásukat biztosító jogokkal akarták kibővíteni. Nemzeti gyűléseket hívtak össze, a szerbek Karlócán, a szlovákok Liptószentmiklóson. Itt fogalmazták meg követeléseiket: az anyanyelv és a nemzeti jelképek használatát, saját nemzeti terület biztosítását.

A reformkor két kiemelkedő alakja **Kossuth Lajos** és **Széchenyi István**. Kossuth nevéhez fűződik az Országgyűlési Tudósítások írása, a Pesti Hírlap szerkesztése, a Végegylet alapítása, harcolt az érdekegyesítésért és a közteherviselésért. Úgy gondolta, hogy a jobbágy számára lehetővé kell tenni az örökváltságot – azt, hogy a jobbágy telkét pénzzel megváltsa urától, s ezáltal szabad parasztgazda legyen. Széchenyi Hitel című művében javasolja többek között az ősiség eltörlését, a nemesség adómentességének megszüntetését. Gyakorlati alkotásaival is a haladást segítette: fejlesztette az ipart, a mezőgazdaságot, ő kezdeményezte a Lánchíd építését, szorgalmazta a vasútépítés megindítását.

A felszabadított jobbágyok megoszlása az áprilisi törvények után (%-ban)

1. EGYSÉG

1. FELADAT

a) Egyszer egy földesúr elveszített egy fogadást, ezért sertéseket és szarvasmarhákat kellett ajándékoznia a fogadásban részt vevő három ember közül kettőnek. A három ember: egy házatlan zsellér (**zs**), egy házas zsellér (**hzs**) és egy földdel rendelkező jobbágy (**fj**). Milyen módon választhatta ki a két embert, ha a kiválasztás sorrendjét nem vette figyelembe? A zárójelekben lévő rövidítéseket használd!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Milyen módon választhatja ki a földesúr az embereket, ha a sertés és a szarvasmarha nem azonos értékű, így nem mindegy, hogy ki melyik álltot kapja?

sertés	szarvas-marha	sertés	szarvas-marha	sertés	szarvas-marha	sertés	szarvas-marha	sertés	szarvas-marha

2. FELADAT

Fogalmazd meg az alábbi elemek segítségével, mit nevezünk áprilisi törvényeknek!

törvények	31 cikkelyt tartalmaz	felszámolta a feudalizmust
1848. április 11-én	Magyarországon	szentesítette az uralkodó

Az áprilisi törvények azok a .....

.....

.....

.....

3. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha az uralkodó 1848. április 11-én nem szentesíti az áprilisi törvényt, akkor a nemesi kiváltságokat nem törölték volna el.

A nemesi kiváltságokat eltörölték, tehát .....

.....

4. FELADAT

Melyik nem illik a felsorolásba? Húzd át!

a jobbágyok felszabadítása

nemesi kiváltságok eltörlése

sajtószabadság

választójog nőknek

Indokold választásod!

.....

2. EGYSÉG

1. FELADAT

Keresd meg az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit, és írd a pontsorra!

- A) Az országgyűlésnek tartozott felelősséggel, nem az uralkodónak. Batthyány Lajos állította össze.
- B) Batthyány Lajos állította össze. Tagja volt Kossuth Lajos is. Az országgyűlésnek tartozott felelősséggel.
- C) Az országgyűlésnek tartozott felelősséggel. Batthyány Lajos állította össze. A miniszterek sorában találjuk Széchenyi Istvánt és Eötvös Józsefet is.
- D) Batthyány Lajos állította össze. Ez volt az első ilyen kormány Magyarországon. Az országgyűlésnek tartozott felelősséggel.

.....
.....

Mire vonatkoznak e közös sajátosságok?

.....

2. FELADAT

A földesúrhoz három felszabadított jobbágy érkezett (egy földdel rendelkező jobbágy, egy házas zsellér és egy házatlan zsellér), akik földet szerettek volna vásárolni. Mivel mind a három jobbágnak ugyanannyi pénze volt, barátaitól kért tanácsot, hogy kinek, kiknek adjon földet. Mit tanácsolhattak barátai? Írd be a körökbe, hogy ki(k) vásárolhattak földet! Betűjelekkel dolgozz!

Jelölések:

földdel rendelkező jobbágyok – **fj**, házas zsellérek – **hzs**, házatlan zsellérek – **zs**

3. FELADAT

Niki az öccsének az április törvényekről beszél:

AZ ELSŐ FELELŐS MAGYAR KORMÁNY AZ ORSZÁGGYŰLÉSNEK TARTOZOTT FELELŐSSÉGGEL.

Az öccse elgondolkodott ezen, s az alábbi következtetéseket vonta le.

Karikázd be a következtetések közül azoknak a betűjelét, amelyek valóban következnek Niki kijelentéséből! Húzd át azokat, amelyek nem következnek Niki kijelentéséből!

- A) Tehát van olyan kormány, amely az országgyűlésnek tartozik felelősséggel.
- B) Tehát nincs olyan kormány, amely nem az országgyűlésnek tartozik felelősséggel.
- C) Tehát minden kormány az országgyűlésnek tartozik felelősséggel.
- D) Tehát egyetlen kormány sem tartozik az országgyűlésnek felelősséggel.
- E) Tehát van olyan kormány, amely nem az országgyűlésnek tartozik felelősséggel.
- F) Tehát nincs olyan kormány, amely az országgyűlésnek tartozik felelősséggel.

Húzd alá az(oka)t, amelyek igaz(ak)!

4. FELADAT

Találj megfelelő párt a téglalapba!

Deák Ferenc	::	igazságügy	=	Kossuth Lajos	::	
szerbek	::	Karlóca	=	szlovákok	::	
V. Ferdinánd	→	miniszterelnök	=	Batthyány Lajos	→	

3. EGYSÉG

1. FELADAT

Töltsd ki az ábrát az alábbi fogalmakkal!

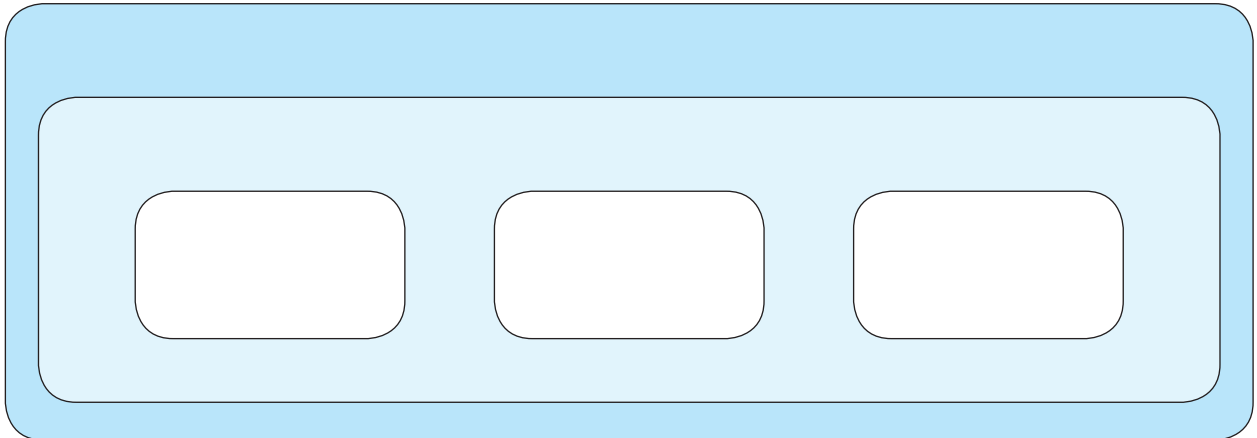
sajtószabadság

áprilisi törvények

jobbágyfelszabadítás

törvények

nemesi kiváltságok eltörlése

2. FELADAT

Batthyány Lajos azon gondolkodott, hogy a belügyi, az igazságügyi és a pénzügyi tárcákat hogyan ossza meg miniszterei, Deák Ferenc, Szemere Bertalan és Kossuth Lajos között.

Segíts neki! Párosítsd a minisztereket a tárcákkal! Írd az ábrába a számokat és a betűket!

név

tisztség

1. Deák Ferenc
2. Szemere Bertalan
3. Kossuth Lajos

- A) igazságügyi miniszter
- B) pénzügyminiszter
- C) belügyminiszter

Karikázd be azt, amelyik valóban bekövetkezett!

3. FELADAT

Peti történelemórán az áprilisi törvényekből felel. Tanárnője kéri, mondja el, milyen törvények tartoznak ide. Peti válasza a nagybetűs kijelentés.

AZ ÁPRILISI TÖRVÉNYEK VAGY FELSZABADÍTOTTÁK A JOBBÁGYOKAT, VAGY TOVÁBBRA IS RÖGHÖZ KÖTÖTTÉK ŐKET.

Értelmezd Peti kijelentését! Karikázd be az alábbi négy lehetőség közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Peti kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) Nem szabadították fel a jobbágyokat, hanem röghöz kötötték őket.
- B) Felszabadították, és röghöz kötötték a jobbágyokat.
- C) Felszabadították a jobbágyokat, és nem kötötték röghöz őket.
- D) Nem szabadították fel a jobbágyokat, és nem is kötötték röghöz őket.

Húzd alá azt a lehetőséget, amelyik megfelel a valóságnak!

4. FELADAT

Ki nem illik a sorba? Húzd át!

Deák Ferenc

Batthyány Lajos

Kossuth Lajos

Széchenyi István

Indokold a választásod!

.....

4. EGYSÉG

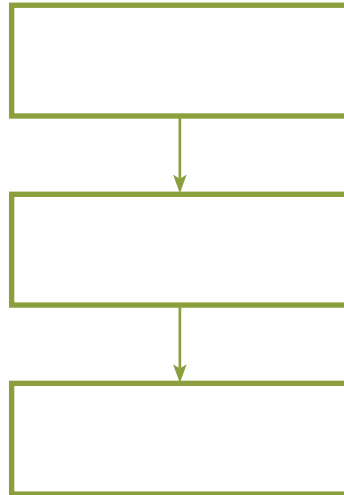
1. FELADAT

Állítsd sorba a következő személyeket a hatalmi hierarchia alapján!

Mészáros Lázár

Batthyány Lajos

V. Ferdinánd

2. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Egy országban a nemzetiségek, ha nemzeti különállásukat biztosító törvényeket szerettek volna, akkor vagy nemzeti gyűléseket hívtak össze, vagy helyi forradalmat robbantottak ki. 1848-ban Magyarországon a nemzetiségek nemzeti különállásukat biztosító törvényeket szerettek volna, de nem robbantottak ki forradalmat, tehát.....

.....

3. FELADAT

Keresd meg az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit, és írd a pontsorra!

- A) 31 cikkelyből áll, felszámolta a feudalizmust, felszabadította a jobbágyokat, és a nemesi kiváltságokat eltörölte.
- B) Felszámolta a feudalizmust, eltörölte az egyházi kiváltságokat, 31 cikkelyből áll, és felszabadította a jobbágyokat.
- C) Felszabadította a jobbágyokat, felszámolta a feudalizmust, megteremtette a sajtószabadság törvényi feltételeit, és 31 cikkelyből áll.
- D) Felszámolta a feudalizmust, 31 cikkelyből áll, a polgári szabadságjogokat biztosította, és felszabadította a jobbágyokat.

.....
 .....

Mire vonatkoznak e közös sajátosságok?

.....

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha az áprilisi törvények nem tartalmazták volna a jobbágyfelszabadítást, akkor a parasztok nem szabadultak volna meg földesúri szolgáltatásaiktól, és földet sem kaptak volna.

A parasztok megszabadultak földesúri szolgáltatásaiktól, és földet is kaptak, tehát .....

.....

5. FELADAT

Batthyány Lajos fizetésemelést szeretne adni három miniszterének, ám nem jut mindenkinek ugyanannyi. Batthyány nem tud dönteni, ezért azt találja ki, hogy aki a leghamarabb ér az országgyűlésbe, az kapja a legtöbbet, aki a legkésőbb érkezik, az a legkevesebbet. Milyen sorrendben kaphatják meg pénzüket a miniszterek?

Jelölések: Kossuth Lajos – **K. L.**, Széchenyi István – **Sz. I.**, Deák Ferenc – **D. F.**

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

6. FELADAT

Találj megfelelő párt az üres téglalapokba!

Pesti Hírlap	:::	Kossuth Lajos	=	Hitel	:::	
Szemere Bertalan	:::	belügy	=	Mészáros Lázár	:::	
ősiség eltörlése	—	Széchenyi István	=	anyanyelv, nemzeti jelképek használata	—	

5. EGYSÉG

1. FELADAT

a) Kire vonatkoznak a következő állítások?

Batthyány Lajos nevezte ki.
Az első független felelős magyar kormány tagja.
Övé volt a pénzügyi tárca.

.....

b) Mire vonatkoznak az alábbi állítások?

Batthyány Lajos állította össze.
Az országgyűlésnek tartozott felelősséggel.
Független Bécstől.

.....

c) Mire vonatkoznak az alábbi állítások?

Megteremtette a sajtószabadság törvényi feltételeit.
Felszámolta Magyarországon a feudalizmust.
Április 11-én szentesítette az uralkodó.

.....

2. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Mivel V. Ferdinánd kinevezte az első magyar miniszterelnököt, ezért Batthyány Lajos összeállíthatta az első felelős magyar kormányt. Mivel Batthyány Lajos összeállította az első felelős magyar kormányt, ezért lehetségessé vált minden olyan törvény megszavazása, amelyekre évek óta vártak (és amelyeknek a neve: áprilisi törvények).

Tehát mivel V. Ferdinánd kinevezte az első magyar miniszterelnököt, ezért.....

.....

3. FELADAT

Melyik nem illik a sorba? Húzd át!

Országgyűlési Tudósítások

Védegylet

Hitel

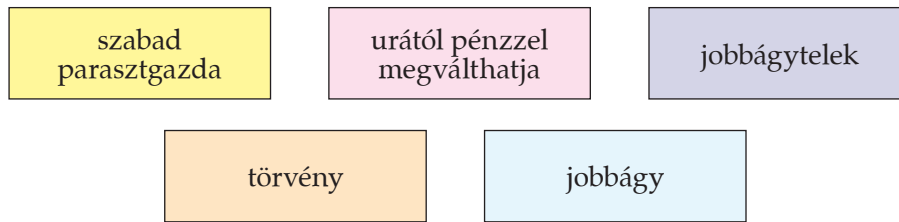
Pesti Hírlap

Indokold választásod!

.....

4. FELADAT

Fogalmazd meg az alábbi szavak (és szó szerkezetek) segítségével, hogy mi az örökváltság!

Az örökváltság az a .....

.....

.....

Egy törvényt akkor és csak akkor tekintünk örökváltságnak, amikor .....

.....

.....

5. FELADAT

Keresd meg az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit, és írd a pontsorra!

- A) Az ipar fejlesztése, a nemesség adómentességének megszüntetése, és a Lánchíd építésének szorgalmazása.
- B) Az ipar fejlesztése, ősiség eltörlése, és a nemesség adómentességének megszüntetése.
- C) A vasútépítés megindítása, a nemesség adómentességének megszüntetése, és az ipar fejlesztése.
- D) A nemesség adómentességének megszüntetése, a mezőgazdaság fejlesztése, és az ipar fejlesztése.

.....

.....

Kinek a nevéhez fűződnek ezek az állítások?

.....

6. FELADAT

A hetedikes tanulóknak egy dolgozatban párosítaniuk kellett az alábbi történelmi személyeket alkotásaikkal. A tanulóknak fogalmuk sem volt a megoldásról, ezért csak tippeltek. Milyen találgatások születhettek? Számokkal és betűkkel dolgozz!

név
-----

1. Kossuth Lajos
2. Széchenyi István

alkotás

- A) Végegylet
- B) Hitel
- C) Lánchíd
- D) Országgyűlési tudósítások

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

Karikázd be azt, amelyik megfelel a valóságnak!

3. MODUL

NEMZETÁLLAMOK

KORA

NEMZETÁLLAMOK KORA

Itália a középkor óta kisebb-nagyobb államokból állt. A 19. században délen a Nápolyi és a Szicíliai Királyságra, északon a Szárd Királyságra és a Habsburg Birodalom tartományaira, Közép-Itáliában a Pápai Államra és más kisebb államokra tagolódott. A legiparosodottabb, legfejlettebb a **Szárd–Piemonti Királyság** volt, amelyhez Szardínia szigete, Piemont és néhány más terület tartozott, így nem véletlen, hogy onnan indult el az egységért folytatott küzdelem.

Piemont miniszterelnöke, **Cavour** úgy vélte, hogy az egység megvalósításához külső nagyhatalom támogatása is szükséges, így 1858-ban szövetséget kötött Franciaországgal. Felajánlotta **III. Napóleonnak Nizzát** és **Savoyát**, amennyiben Franciaország fegyveres segítséget nyújt az olaszoknak a Habsburg Birodalommal szemben.

A francia katonákkal kiegészült piemonti hadsereg 1859-ben **Solferinónál** döntő győzelmet aratott az osztrák csapatokkal szemben.

III. Napoleon azonban cserbenhagyta olasz szövetségeseit, fegyverszünetet kötött Ferenc Józseffel **Villafrancában**: Franciaország megszerezte Nizzát és Savoyát, Ausztria megtarthatta Lombardiát. 1859 őszén Parma, Toscana, Modena és Romagna népe csatlakozott Piemonthoz.

1860 májusában a szicíliai **Marsalában Garibaldi**, az 1848-as forradalom vezére szállt partra mintegy ezer „vörösinges” harccal, és harcot indított a déli részek felszabadításáért. Dél-Itália is csatlakozott Piemonthoz, és 1861 márciusában az egyesített területekből megalakult az Olasz Királyság, uralkodója **Viktor Emánuel**, Piemont királya lett.

Róma és Velence kivételével megvalósult az olasz államok egysége.

Az **Amerikai Egyesült Államokat** 13 volt angol gyarmat alapította. A függetlenség kivívása után rohamos gazdasági fejlődés indult meg, amely kielezte az északi és a déli államok közötti különbségeket. Északon **fejlett ipar** és **farmergazdálkodás** volt, amíg délen az **ültetvényeken rabszolgák** dolgoztak. Az északiak **magas vámot** akartak bevezetni, hogy védjék iparukat, a déliek viszont **alacsony vámot** akartak, hogy olcsón vihessék ki és hozhassák be az angol iparcikkeket. Észak sürgette a rabszolgaság eltörlését, míg Dél annak fenntartásában volt érdekelt. Amikor a rabszolgák felszabadítását hirdető **Abraham Lincoln** választották a köztársaság elnökének, a déli államok kiléptek az Unióból. Ezzel vette kezdetét az 1861–1865 között zajló polgárháború, amely az északiak győzelmével végződött. A rabszolgaságot minden államban eltörlték, s Észak-Amerika államai ismét egyesültek.

1. EGYSÉG

1. FELADAT

Fogalmazd meg az alábbi elemek segítségével, hogy mit nevezünk a Szárd–Piemonti Királyságnak!

legiparosodottabb	egységért folytatott küzdelem	itáliai állam	Piemont, tenger
elindít	legfejlettebb	néhány más terület	Szardínia szigete

A Szárd–Piemonti Királyság az az.....
 .....
 .....
 .....

2. FELADAT

Keressd a párját!

1860. május	—	1861. március	=	Garibaldi partraszállása	—	
Habsburg Birodalom	—	Ferenc József	=	Olasz királyság	—	
Solferinó	—	csata az osztrák és a francia–piemondi hadsereg között	=	Villafranca	—	

3. FELADAT

Írd a pontsorra a megfelelő befejezést!

III. Napóleon cserbenhagyta olasz szövetségeseit, és szövetséget kötött Ferenc Józseffel. Mivel szövetséget kötött Ferenc Józseffel, ezért megkapta Nizzát és Savoyát.

Tehát mivel III. Napóleon cserbenhagyta olasz szövetségeseit, ezért.....
 .....

4. FELADAT

Ferinek párosítania kell az alábbi évszámokat és eseményeket. Sajnos nem tudja a megoldást, ezért azt találja ki, hogy minden évszámot párosít minden eseménnyel, így biztosan benne lesz a három helyes pár. Bízik benne, hogy tanárnője elfogadja, hiszen a helyes megoldás is közte van... Milyen találgatások születtek? Betűjelekkel és sorszámokkal dolgozz!

évszám	esemény		
A) 1858.	1. a solferinói csata		
B) 1859.	2. Cavour és III. Napóleon szövetsége		
C) 1861.	3. az olasz egység létrejötte		
	4. Garibaldi patraszállása		
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Karikázd be azokat a párokat, amelyek megfelelnek a valóságnak!

5. FELADAT

Melyik nem illik a sorba? Húzd át!

a) Nápolyi Királyság   Toscana   Szárd Királyság   Róma

Indokold választásod!

.....

.....

b) Parma   Toscana   Savoya   Romagna

Indokold választásod!

.....

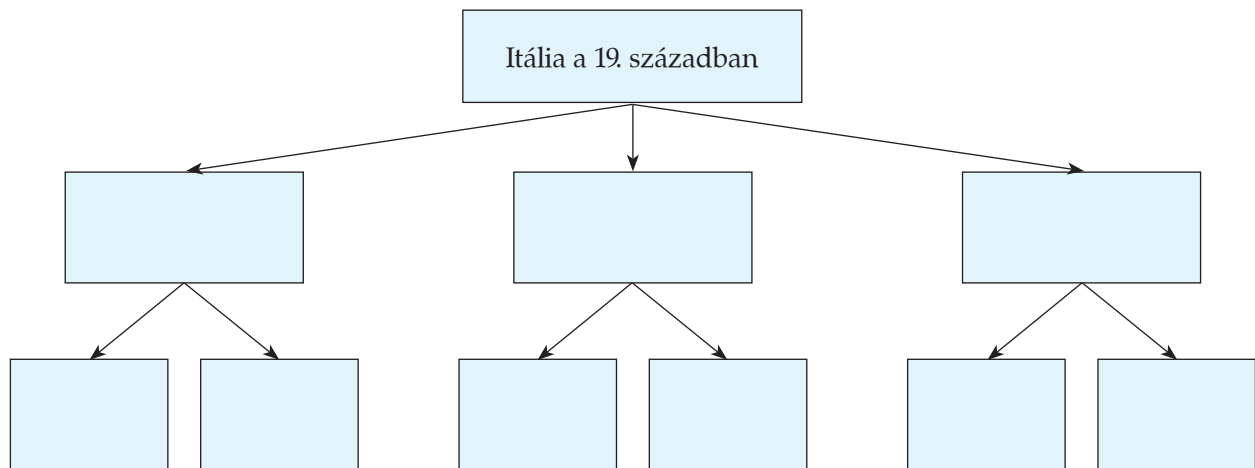
.....

2. EGYSÉG

1. FELADAT

Töltsd ki az ábrát az alábbi államokkal, illetve országrészekkel!

kisebb államok, Szárd Királyság, Dél-Itália, a Habsburg Birodalom tartományai, Észak-Itália, Pápai Állam, Közép-Itália, Szicíliai Királyság, Nápolyi Királyság

2. FELADAT

Kati a történelemdolgozatban a következőt írta:

III. NAPÓLEON CSERBENHAGYTA OLASZ SZÖVETSÉGESEIT.

Karikázd be az alábbi következtetések közül azoknak a betűjelét, amelyek valóban következnek a Kati által leírt mondatból! Húzd át azokét, amelyek nem következnek ebből a mondatból!

- A) Tehát nincs olyan uralkodó, aki nem hagyja cserben szövetségeseit.
- B) Tehát van olyan uralkodó, aki cserbenhagyja szövetségeseit.
- C) Tehát egyetlen uralkodó sem hagyja cserben szövetségeseit.
- D) Tehát minden uralkodó cserbenhagyja szövetségeseit.
- E) Tehát van olyan uralkodó, aki nem hagyja cserben szövetségeseit.
- F) Tehát nincs olyan uralkodó, aki cserbenhagyja szövetségeseit.

Húzd alá az(oka)t, amelyek igaz(ak)!

3. FELADAT

a) Hogyan köthetnek egymással szövetséget a következő vezetők: Cavour (C), Napóleon (N), Ferenc József (F), ha nem vesszük figyelembe, ki kezdeményezte a szövetséget? A zárójelben lévő betűkkel dolgozz!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Ki kivel köthet szövetséget, ha azt is figyelembe vesszük, ki kezdeményezte a szövetséget? Jelölések: Cavour (C), Napóleon (N), Ferenc József (F)

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Cavour, Piemont miniszterelnöke vagy Franciaországgal, vagy Oroszországgal kötött szövetséget.

Oroszországgal Piemont miniszterelnöke nem kötött szövetséget, tehát .....

.....

5. FELADAT

Keresd a párját!

Észak	—	magas vám	=	Dél	—	
Észak	↔	Dél	=	farmergazdálkodás	↔	
Lincolnt a köz- társaság elnökévé választják	→	a déli államok kilépnek az Unióból	=	az északiak győzelme a polgárháborúban	→	

3. EGYSÉG

1. FELADAT

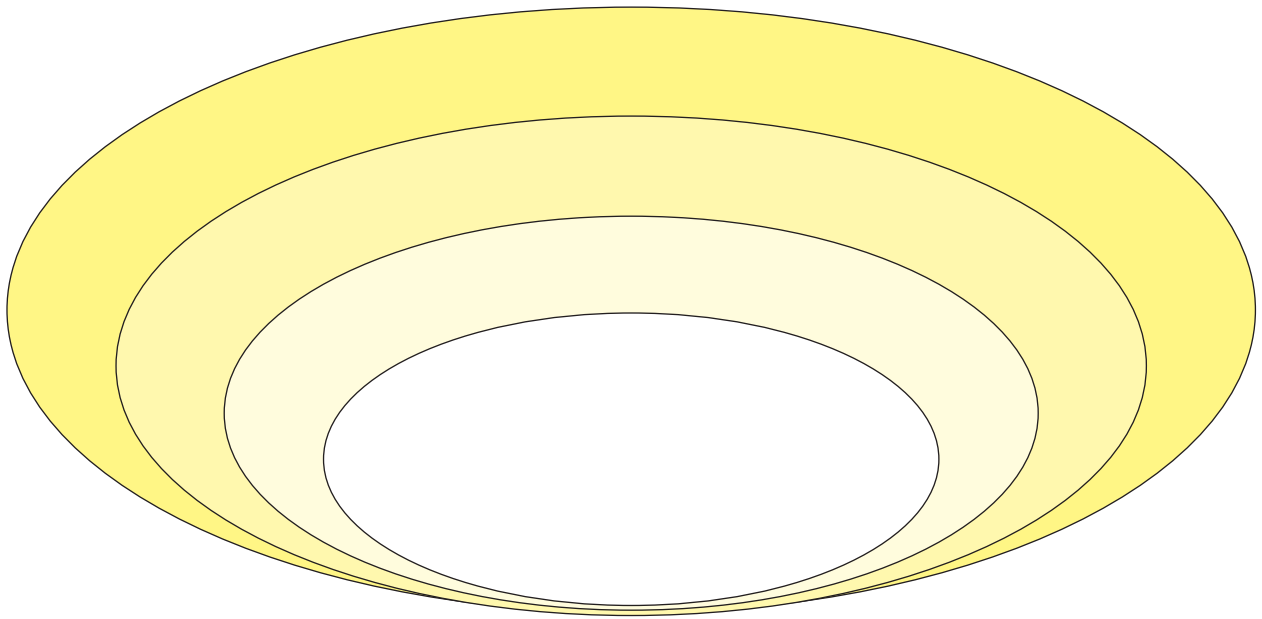
Írd az ábrába a következő fogalmakat!

Piemont

Itália

Szárd–Piemonti Királyság

Genova

2. FELADAT

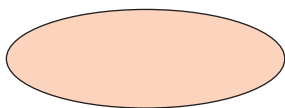
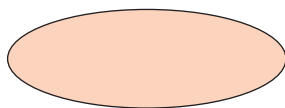
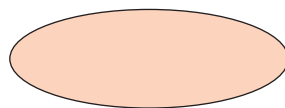
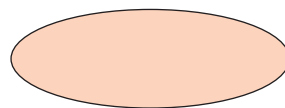
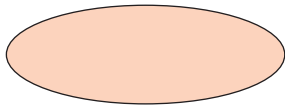
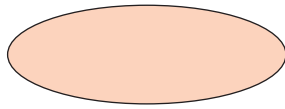
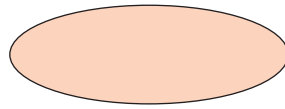
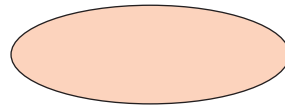
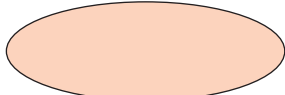

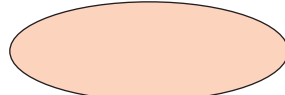
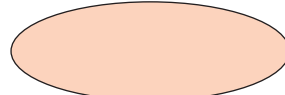
„Az alábbi események közül melyek azok, amelyek az olasz egység létrehozásában döntő szerepet játszottak?” hangzott el a kérdés történelemórán.

A gyerekek tippeltek: volt olyan, aki nem adott választ, ám valakinek több tippje is volt. Milyen válaszok hangozhattak el? Írd be a válaszok betűjelét a körökbe!

A) solferinói csata

B) III. Napóleon és Ferenc József megállapodása Villafrancában

C) Garibaldi partraszállása

3. FELADAT

Fejezd be a mondatokat!

a) Egy széttagolt állam egyik állama akkor és csak akkor képes arra, hogy elindítsa az egységért folytatott harcot, ha az a terület az adott állam legfejlettebb része.

Itália legfejlettebb állama a Szárd–Piemonti Királyság volt, tehát .....

b) Ha egy uralkodó a szövetségesének ellenfelével köt békét, akkor cserbenhagyja a szövetségesét.

Ha III. Napóleon nem hagyta volna cserben olasz szövetségesét, akkor .....

4. FELADAT

a) Ki volt ő? Írd a pontsorra!

Partra szállt Marsalában.

Az 1848-as forradalom vezére.

Harcot indított a déli részek felszabadításáért.

.....

b) Franciaországgal szövetséget kötött.

Piemont miniszterelnöke.

.....

5. FELADAT

Melyik nem illik a sorba? Húzd át!

fejlett ipar

alacsony vám

rabszolgaság eltörlése

farmergazdálkodás

Indokold választásod!

.....

.....

4. EGYSÉG

1. FELADAT

Tedd időrendi sorba az olasz egység létrejöttével kapcsolatos eseményeket! Írd a pontsorra a betűket!

- A) az olasz egység létrejötte
  - B) solferinói csata
  - C) partra szállás Marsalában
  - D) Cavour és III. Napóleon egyezsége
  - E) villafrancai fegyverszünet
- ..... → ..... → ..... → ..... → .....

2. FELADAT

Az alábbiakban itáliai államok vannak felsorolva. Keresd meg a közös államokat! Írd a pontsorra!

- A) Nápolyi Királyság, kisebb államok, Szicíliai Királyság
- B) Pápai Állam, Szicíliai Királyság, Nápolyi Királyság
- C) Nápolyi Királyság, Szicíliai Királyság, Szárd Királyság
- D) Habsburg tartományok, Szicíliai Királyság, Nápolyi Királyság

Itália mely részén fekszenek ezek az államok?

.....

3. FELADAT

Angéla feleletében a következőt mondta:

AZ 1861-BEN MEGALKAKULT OLASZ KIRÁLYSÁG URALKODÓJA VAGY VIKTOR EMÁNUEL, VAGY CAVOUR LETT.

Karikázd be az alábbi négy lehetőség közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Angéla kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) Az Olasz Királyság uralkodója Viktor Emánuel és Cavour lett.
- B) Az Olasz Királyság uralkodója nem Viktor Emánuel lett, hanem Cavour.
- C) Az Olasz Királyság uralkodója sem Viktor Emánuel nem lett, sem Cavour nem lett.
- D) Az Olasz Királyság uralkodója Viktor Emánuel lett, és nem Cavour.

Húzd alá azt az állítást, amely megfelel a valóságnak!

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha az északiak nem akarták volna megvédeni az iparukat, akkor nem akartak volna magas vámokat.

Az északiak magas vámokat akartak, mert .....

.....

5. FELADAT

Keresd a párját!

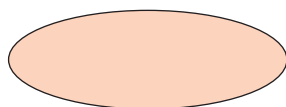
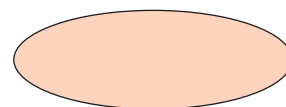
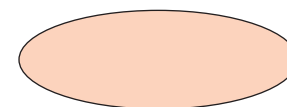
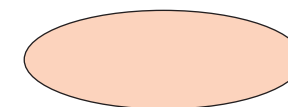
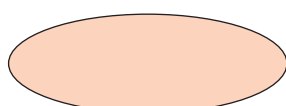
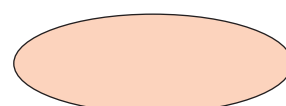
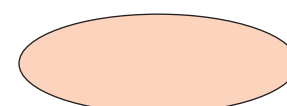
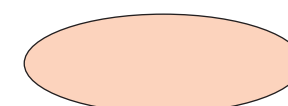
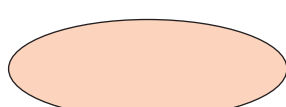
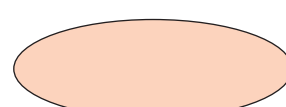
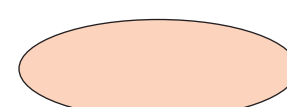
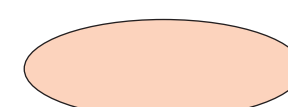
Villafranca	::	III. Napóleon	=	Marsala	::	
fejlett ipar	::	farmergazdálkodás	=	fejletlen ipar	::	

6. FELADAT

„Az alábbi események közül melyek azok, amelyek a déli államokra jellemzőek?” hangzott el a kérdés történelemórán.

A gyerekek tippeltek: volt olyan, aki nem adott választ, ám valakinek több tippje is volt. Milyen válaszok hangozhattak el? Írd be a válaszok betűjelét a körökbe!

- A) rabszolgaság fenntartása
- B) ültetvényes gazdálkodás
- C) alacsony vám

Karikázd be azt, ami igaz!

5. EGYSÉG

A német egység

A német egység létrehozása körül kérdés volt, hogy az osztrák császár (**Ferenc József**) vagy a porosz király (**I. Vilmos**) vezetésével valósul-e meg?

A porosz király **Bismarckot** nevezte ki miniszterelnökké, aki a hadsereg fejlesztésével megteremtette a német egység létrehozásának feltételeit.

Ausztria a **königgrätzi csatában** teljes vereséget szenvedett a porosz hadseregtől. Így kénytelen volt tudomásul venni, hogy nincs szerepe a jövőbeni Németországban. Franciaország félt Németország megerősödésétől, ezért hadat üzent Poroszországnak, de vereséget szenvedett.

1871-ben a német fejedelmek **I. Vilmos** porosz királyt az egységes Németország császárává választották.

1. FELADAT

Kire ismersz az alábbi jellemzők alapján?

Porosz miniszterelnök volt.

A hadsereget fejlesztette.

Vilmos nevezte ki.

.....

2. FELADAT

Történelemórán a tanárnő a következő kérdést tette fel:

Kinek a vezetésével valósult meg a német egység: Ferenc József osztrák császár vagy I. Vilmos porosz király vezetésével?

Senki sem jelentkezett, ezért felszólította Pistit. Az ő válasza a következő:

A NÉMET EGYSÉG VAGY FERENC JÓZSEF, VAGY I. VILMOS VEZETÉSÉVEL VALÓSULT MEG.

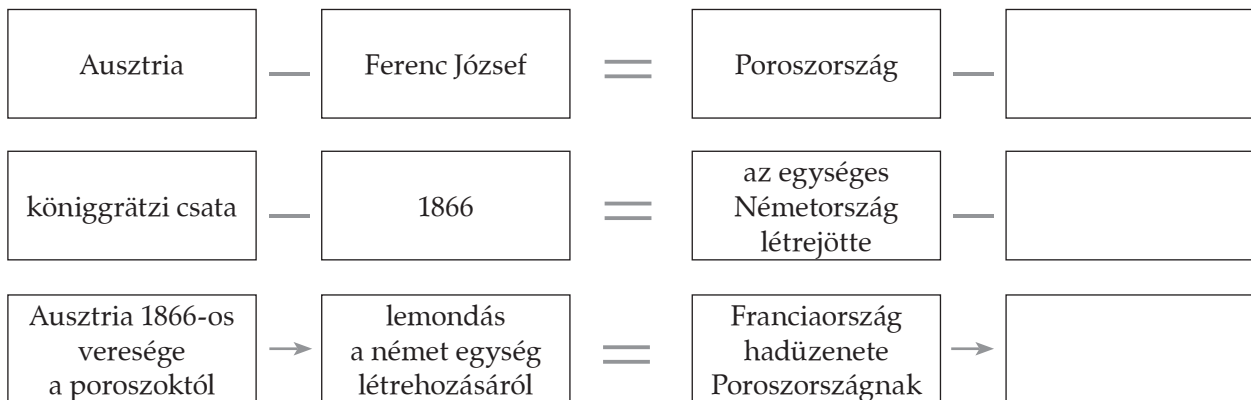
Karikázd be az alábbi négy lehetőség közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Pisti kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) A német egység I. Vilmos és Ferenc József vezetésével valósult meg.
- B) A német egység I. Vilmos vezetésével valósult meg és nem Ferenc József vezetésével.
- C) A német egység nem I. Vilmos vezetésével valósult meg, hanem Ferenc József vezetésével.
- D) A német egység nem I. Vilmos vezetésével valósult meg, és nem is Ferenc József vezetésével.

Húzd alá azt az állítást, amelyik a valóságban is bekövetkezett!

3. FELADAT

Keresd a párját!

4. FELADAT

Keresd meg az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit! Írd a pontsorra!

- A) Bismarck nevéhez fűződik, 1871-ben jött létre, és I. Vilmos lett Németország császára.
- B) I. Vilmos lett Németország császára, aki Poroszország királyaként indította el a küzdelmet, az egység 1871-ben jött létre.
- C) 1871-ben jött létre, de Ferenc József kimaradt az egység létrehozásából, ezért I. Vilmos lett Németország császára.
- D) I. Vilmos lett Németország császára, az egység 1871-ben jött létre, miután Franciaország vereséget szenvedett Poroszországtól.

.....

Mire vonatkoznak e közös jellemzők!

.....

5. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

a) Ha Ausztria nem veszít a königgrätzi csatában, akkor az ő vezetésével valósul meg a német egység. A német egység nem Ausztria vezetésével valósult meg, mert .....

.....

b) 1871-ben Németország császárává vagy I. Vilmost, vagy Bismarckot választották. Bismarck nem lett Németország császára, tehát .....

.....

6. FELADAT

A gyerekeknek egy dolgozatban párosítaniuk kell az alábbi országokat a hozzájuk tartozó személyekkel. Sajnos nem tanultak a gyerekek, így csak találgatni tudtak. Milyen találgatások születtek? Betűjelekkel és sorszámokkal dolgozz!

ország

- A) Poroszország
- B) Ausztria

személy

- 1. uralkodója Ferenc József
- 2. miniszterelnöke: Bismarck
- 3. uralkodója I. Vilmos

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Karikázd be azokat a párokat, amelyek megfelelnek a valóságnak!

4. MODUL A DUALIZMUS KORA

A DUALIZMUS KORA

Ausztriát a katonai kudarcok és a pénzügyi nehézségek vezették arra az álláspontra, hogy kiegyezzen a magyarokkal. A magyarok is hajlottak a kiegyezésre, ennek egyik oka az volt, hogy a magyar birtokosok nem bírták tovább a passzív ellenállást tartani, továbbá félték a nemzetiségi mozgalmaktól, s végül a nagyhatalmak sem támogatták Magyarország teljes függetlenségét.

Hosszú előkészítő tárgyalások után **1867-ben** megszületett az osztrák–magyar **kiegyezés**. Magyarország miniszterelnöke gróf **Andrássy Gyula** lett, **Ferenc Józsefet** pedig ünnepélyes keretek között magyar királlyá koronázták. Ezzel megszületett az Osztrák–Magyar Monarchia, mely **dualista**, kétközpontú állammá vált, a két központ: Bécs és Pest-Buda. Az **Osztrák Császárságnak** és a **Magyar Királyságnak** is önálló kormánya volt, amely saját országgyűlésnek tartozott felelősséggel (a **birodalmi gyűlésnek** és a **magyar országgyűlésnek**). Mindkét országnak egymástól független államnyelve, közigazgatása, bírói szervezete és törvényei voltak.

Az egységet az uralkodó, **Ferenc József** biztosította, aki egy személyben volt császár és király.

A hadügyet, a külügyet és a pénzügyet közösnek nyilvánították, amelyeket a **közös minisztériumok** irányították. A közös ügyekért a két törvényhozó hatalom által kiküldött, külön ülésező és szavazó ún. **delegációk** voltak felelősek. A delegáció tagjai: 60 fő a birodalmi gyűlésből és 60 a magyar országgyűlésből.

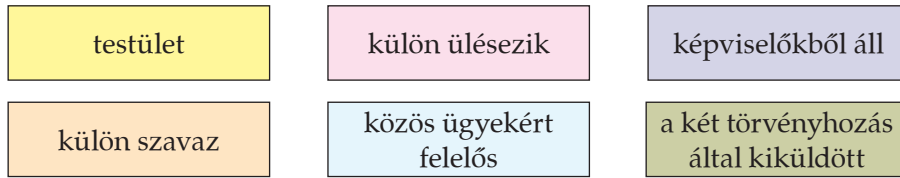
A **közös hadsereg** az uralkodó vezetése alatt állt, vezényleti nyelve a német volt.

A kiegyezés értelmében Ausztria és Magyarország között tízévenként megújítandó **vámközösség** jött létre. Ez azt jelentette, hogy az egyik országból a másikba szabadon vihettek át bármilyen árut.

1. EGYSÉG

1. FELADAT

Fogalmazd meg az alábbi elemek segítségével, hogy mi a delegáció!

A delegáció olyan .....

.....

.....

A képviselők testületét akkor és csak akkor nevezzük delegációnak, ha .....

.....

.....

2. FELADAT

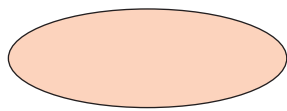
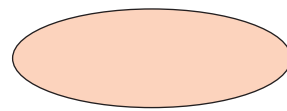
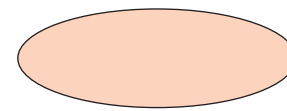
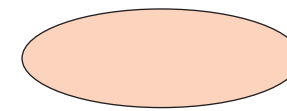
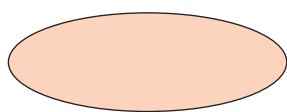
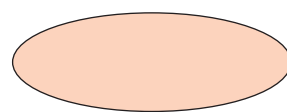
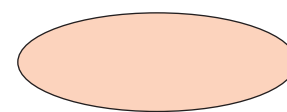
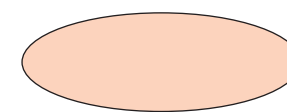
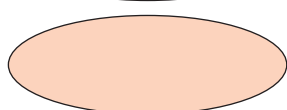
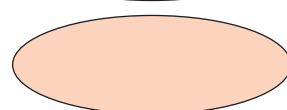
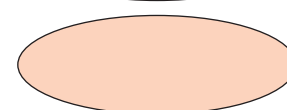
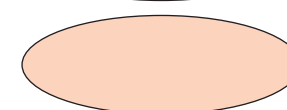
Keress megfelelő párt az alábbi fogalmaknak!

3. FELADAT

Az uralkodó megkérdezte bizalmasait, hogy a hadügy, a külügy és a pénzügy közül melyek legyenek a közös ügyek. Volt, aki többet, volt, aki kevesebbet javasolt. Milyen javaslatok hangozhattak el?

Jelölések: hadügy (H), külügy (K), pénzügy (P)

4. FELADAT

Pisti történelemórán a Kiegyezés című tananyagból felel. Nem készült fel, de egy mondatra (nagybetűs kijelentés) mégis emlékezett az előző óráról.

1867-BEN AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIA ÉLÉN FERENC JÓZSEF VAGY ANDRÁSSY GYULA ÁLLT, ESETLEG MINDKETTŐ.

Az osztályban hatalmas nevetés támadt. A tanárnő, aki nagyon szereti a logikát, a következő feladatot adta tanulóinak:

Értelmezd Pisti kijelentését! Karikázd be az alábbi lehetőségek közül azokat a betűjeleket, amelyek esetén Pisti kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) Az állam élén nem Ferenc József állt, és nem is Andrássy Gyula.
- B) Az állam élén Ferenc József és Andrássy Gyula állt.
- C) Az állam élén Ferenc József állt, és nem Andrássy Gyula.
- D) Az állam élén nem Ferenc József állt, hanem Andrássy Gyula.

Húzd alá azt az állítást, amely megfelel a valóságnak!

5. FELADAT

Fejezd be a mondatokat!

a) Ha nem dualista birodalom jön létre, akkor a két központ nem Bécs és Buda.

A Monarchia két központja 1867-ben Bécs és Buda lett, tehát .....

.....

b) Ha 1867-ben nem születik meg a kiegyezés, akkor nem jön létre az Osztrák–Magyar Monarchia.

Az Osztrák–Magyar Monarchia 1867-ben létrejött, tehát .....

.....

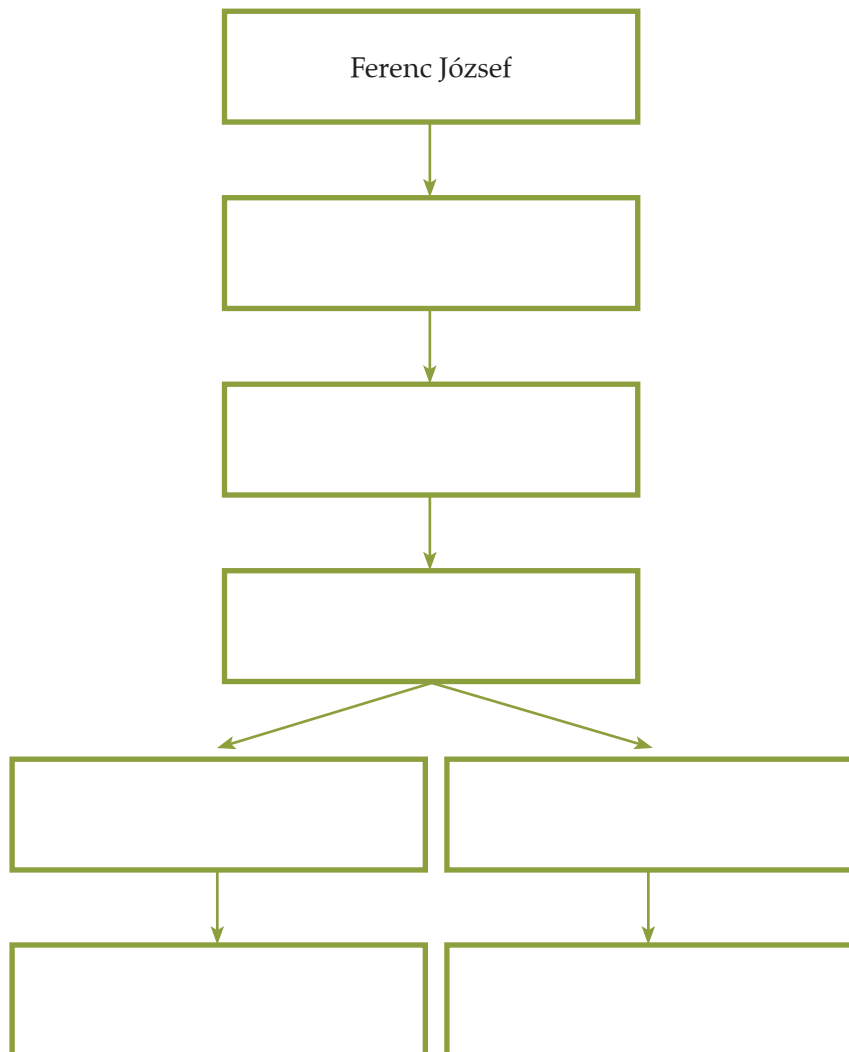
2. EGYSÉG

1. FELADAT

Gyűjtsd ki a témakör elején olvasható szöveg alapján az Osztrák–Magyar Monarchia államszervezetére jellemző fogalmakat a szövegből! Írd a pontsorra!

.....
.....

Töltsd ki az ábrát!

2. FELADAT

Az uralkodó azon gondolkodott, hogy négy ügy közül melyik három legyen közös. Hogyan választhatta ki a hármat, ha nincs jelentősége annak, hogy az ügyek hogyan követik egymást.

Jelölések: hadügy (H), igazságügy (I), külügy (K), pénzügy (P)

3. FELADAT

Melyik nem illik a felsorolásba? Húzd át!

közigazgatás

bírói szervezet

külügy

államnyelv

Indokold a választásod!

.....

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha egy dualista államban az egyik ország ipari fejlettsége nagyobb, mint a másik országé, akkor a közös költségekben is nagyobb részt vállal.

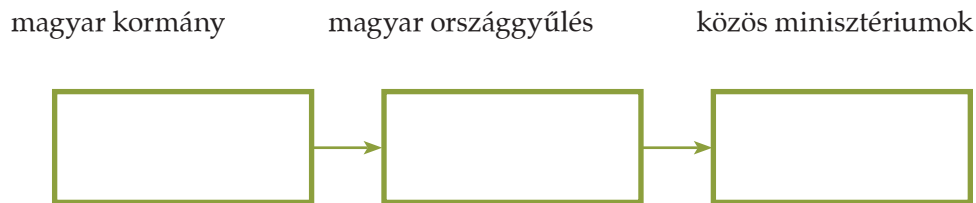
Az Osztrák–Magyar Monarchiában Magyarország nem vállalt nagyobb részt a közös költségekből, mint Ausztria, mert .....

.....

3. EGYSÉG

1. FELADAT

Állítsd sorba a következő fogalmakat aszerint, hogy ki kinek tartozik felelősséggel, vagy beszámolással!

2. FELADAT

Dóra a történelemóra előtti szünetben a kiegészítést magyarázza barátnőjének:

AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIÁN BELÜLI KÉT ORSZÁG ÖNÁLLÓ KORMÁNYA SAJÁT ORSZÁGGYŰLÉSÉNEK FELELŐS.

Értelmezd Dóra kijelentését! Karikázd be az alábbi következtetések közül azokat a betűjeleket, amelyek következnek Dóra kijelentéséből! Húzd át azokat, amelyek nem következnek Dóra kijelentéséből!

- A) Tehát van olyan ország, amelynek kormánya nem a saját országgyűlésének felelős.
- B) Tehát egyetlen ország kormánya sem felelős a saját országgyűlésének.
- C) Tehát minden ország kormánya a saját országgyűlésének felelős.
- D) Tehát van olyan ország, amelynek kormánya a saját országgyűlésének felelős.
- E) Tehát nincs olyan ország, amelynek kormánya a saját országgyűlésének felelős.
- F) Tehát nincs olyan ország, amelynek kormánya nem a saját országgyűlésének felelős.

Húzd alá az(oka)t, amelyek igaz(ak)!

3. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

A közös hadsereg vagy Ferenc József, vagy Andrássy Gyula irányítása alatt állt.

A közös hadsereget nem Andrássy Gyula irányította, tehát.....

.....

4. FELADAT

„Milyen szerepet töltött be az Osztrák–Magyar Monarchiában Ferenc József és Andrássy Gyula?” – tette fel a kérdést a tanárnő Pistinek. Pisti sajnos nem tudta a választ, ezért találmára párosította a személyeket a tisztségekkel. Milyen párosítások születhettek?

Elég csak a betűket és a számokat beírni a téglalapba!

személy	tisztség
A) Ferenc József	1. osztrák császár
B) Andrássy Gyula	2. miniszterelnök
	3. magyar király
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

Karikázd be azokat, amelyek megfelelnek a valóságnak!

5. FELADAT

Írd a pontsorra az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit!

- A) 1867-ben jött létre, uralkodója Ferenc József, és a két központja Bécs és Buda.
- B) Uralkodója Ferenc József, az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság alkotja, és 1867-ben született meg.
- C) Dualista állam volt, 1867-ben született meg, és uralkodója Ferenc József.
- D) 1867-ben született meg, a két részállamnak önálló kormánya volt, uralkodója Ferenc József.

.....

.....

Mire vonatkoznak e közös tulajdonságok?

.....

6. FELADAT

Melyik nem illik a felsorolásba? Húzd át!

a passzív ellenállás terhe
nemzetiségi mozgalmak

katonai vereségek
a nagyhatalmi támogatás hiánya

Indokold a választásod!

.....

.....

4. EGYSÉG

1. FELADAT

Írd a pontsorra az A), B), C) és D) pontok közös jellemzőit!

- A) A közös ügyekért felelős, külön ülésezik, 60-60 fő alkotja.
- B) Külön ülésezik, külön szavaz, és a közös ügyekért felelős.
- C) A két törvényhozás által kiküldött, külön ülésezik, és a közös ügyekért felelős.
- D) Rendkívüli helyzetben összeülhet, de általában külön ülésezik, és a közös ügyekért felelős.

.....

.....

Mire vonatkoznak e közös tulajdonságok?

.....

2. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Mivel 1867-ben létrejött a kiegyezés, így megszülethetett az Osztrák–Magyar Monarchia. Ha megszületett az Osztrák–Magyar Monarchia, akkor Ferenc Józsefet magyar királlyá koronázták.

Tehát mivel 1867-ben létrejött a kiegyezés, ezért .....

.....

3. FELADAT

Szandi az alábbi mondatot olvasta a történelemkönyvben az 1873-as évről:

AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIÁNAK KÉT KÖZPONTJA VOLT: BÉCS ÉS BUDAPEST.

Ezen a mondaton hosszasan elgondolkodott, s különböző következtetéseket vont le.

Értelmezd Szandi kijelentését! Karikázd be az alábbi állítások közül azokat a betűjeleket, amelyek következnek Szandi kijelentéséből! Húzd át azokat, amelyek nem!

- A) Tehát nincs olyan ország, melynek két központja volt.
- B) Tehát volt olyan ország, melynek nem két központja volt.
- C) Tehát egyetlen országnak sem volt két központja.
- D) Tehát minden országnak két központja volt.
- E) Tehát volt olyan ország, melynek két központja volt.
- F) Tehát nem volt olyan ország, melynek nem két központja volt.

Húzd alá az(oka)t, amelyek megfelel(nek) a valóságnak!

Mondj példát a B) állításra!

.....

.....

4. FELADAT

Történelemóra előtt a hetedikes tanulók a kiegyezésről beszélgetnek. Dani az alábbi mondatot mondja:

A KÖZÖS ÜGYEKÉRT AZ URALKODÓ VAGY A DELEGÁCIÓK VOLTAK FELELŐSEK, ESETLEG MINDKETTŐ.

Karikázd be az alábbi következtetések közül azokat a betűjeleket, amelyek esetén Dani kijelentése igaz volt! Húzd át a hamis kijelentések betűjelét!

- A) Az uralkodó is, és a delegációk is felelősek voltak a közös ügyekért.
- B) Nem az uralkodó volt felelős a közös ügyekért, hanem a delegációk.
- C) A közös ügyekért az uralkodó volt felelős, és nem a delegációk.
- D) Sem az uralkodó, sem a delegációk nem voltak felelősek a közös ügyekért.

Húzd alá azt az állítást, amely megfelel a valóságnak!

5. FELADAT

a) Kire vonatkoznak az alábbi állítások?

1867-ben koronázták magyar királlyá.
A Monarchián belül ő biztosította az egységet.
Osztrák császár is volt.

.....

b) Mire vonatkoznak az alábbi állítások?

Ausztria és Magyarország között jött létre.
Tízévenként meg kell újítani.
Lehetővé tette, hogy az egyik országból a másikba szabadon vihettek át bármilyen árut.

.....

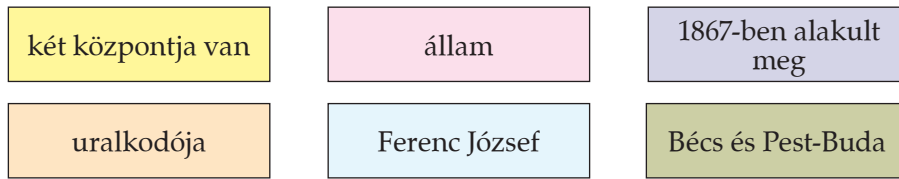
c) Mire vonatkoznak az alábbi állítások?

Az uralkodó vezetése alatt állt.
Vezényleti nyelve a német volt.
Magyar és osztrák katonák alkották.

.....

6. FELADAT

Alkosd meg az alábbi elemek segítségével az Osztrák–Magyar Monarchia fogalmát!

Az Osztrák–Magyar Monarchia az az .....

.....

.....

7. FELADAT

Az egyes ügyek különböző költségvetést kapnak. Hogyan dönthet az uralkodó, hogy melyik ügy kapja a legtöbb, és melyik a legkevesebb pénzt? Milyen változatok jöhetnek így létre?

Jelölések: hadügy (H), külügy (K), pénzügy (P)

8. FELADAT

Melyik nem illik a sorba? Húzd át!

országgyűlés

hadsereg

külgyminisztérium

uralkodó

Indokold a választásod!

.....

.....

5. EGYSÉG

A dualizmus korában jelentős változáson megy keresztül a társadalom.

Az eddigi jobbágyokból szabad parasztok lettek. A parasztságon belül erős rétegződés figyelhető meg: a gazdagparasztnak, a középbirtokos parasztnak, a törpebirtokosnak, a földnélkülinek és a kubikusnak alkották a parasztságot.

Kialakult a munkásosztály, amelynek két csoportja volt: a szakmunkások és a segédmunkások.

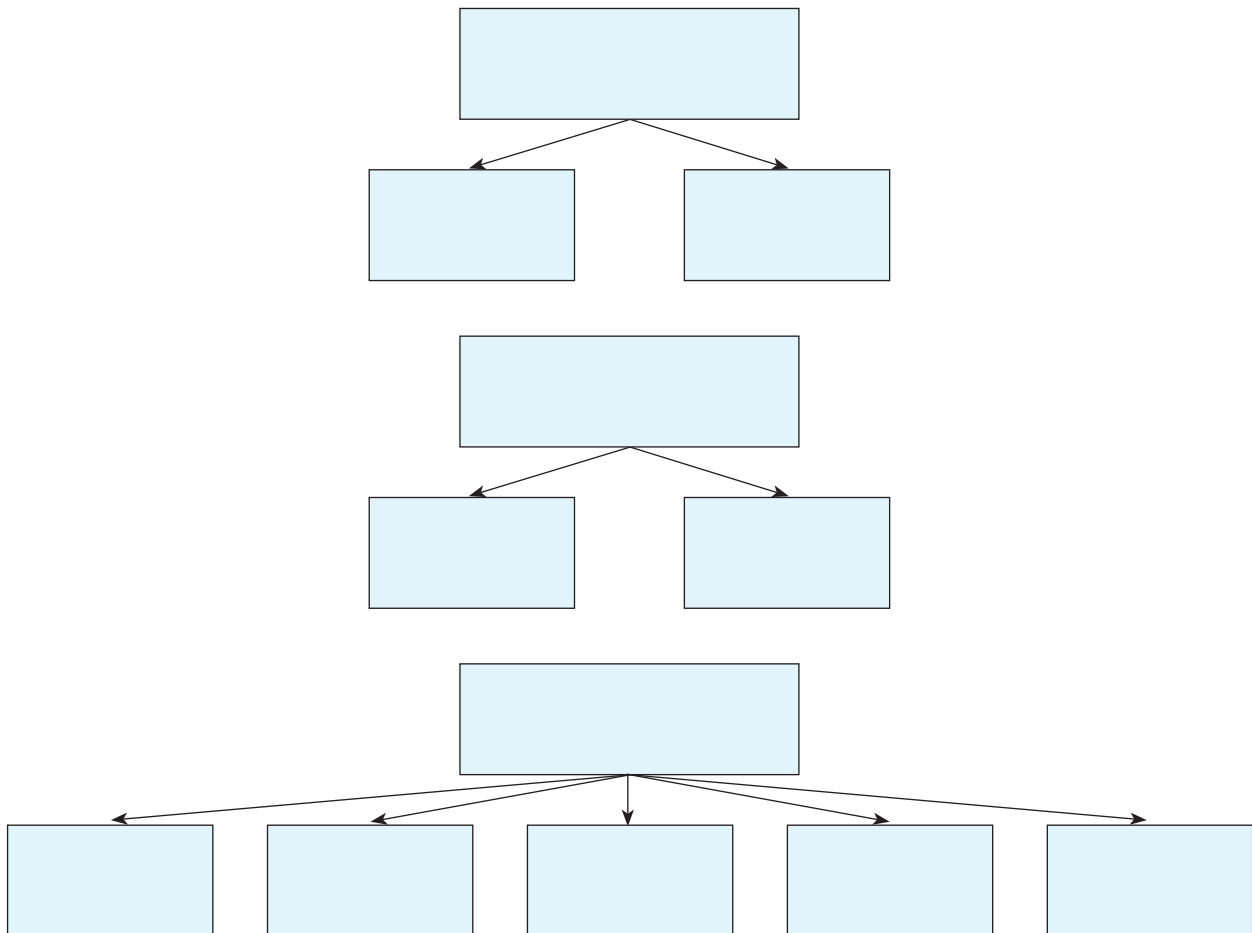
A hatalomban két osztály osztozott: a nagybirtokos osztály és a nagypolgárság.

Az úri középbirtokosok, az ún. dzsentrik közül sokan eladósodtak, eladták birtokukat, hiszen a korszerűsítéshez szükséges pénzzel és szakértelemmel nem rendelkeztek. Ők töltötték be a hivatali és katonatiszti pályákat.

1. FELADAT

Töltsd ki az alábbi társadalmi csoportokkal az ábrákat!

parasztság   gazdagparasztnak   hatalommal rendelkezők   középbirtokos parasztnak
 törpebirtokosok   földnélkülinek   munkások   kubikusok   szakmunkások
 nagypolgárság   nagybirtokos osztály   segédmunkások

2. FELADAT

a) Egy földesúr eljárt az erdővel, mit tenné akkor, ha olyan törvényt vezetnének be, amely szerint neki kellene az erdőket és a legelőket szétosztania a gazdagparasztok, a középbirtokos parasztok, a kubikusok és a törpebirtokos parasztok között úgy, hogy csak két csoportnak adhat erdőt és legelőt. Mindenki ugyanannyi területű erdőt, illetve legelőt kap, így teljesen mindegy a sorrend. Kik részesülhetnek a földesúr adományából?

A jelölések: gazdagparaszt (**G**), középbirtokos paraszt (**K**), törpebirtokos (**T**), kubikus (**Ku**)

b) Hogyan oszthatja ki a földesúr a földterületeket abban az esetben, ha azt is figyelembe veszi, hogy az erdő értékesebb, mint a legelő, ezért nem mindegy, ki mit kap? Ki kaphatott erdőt, s ki legelőt? (erdő, legelő)

3. FELADAT

Laura egy múzeumi kirándulás alkalmával a következőt mondta Tamásnak:

A DUALIZMUS KORÁBAN A HATALMAT VAGY A NAGYPOLGÁRSÁG, VAGY A GAZDAGPARASZTSÁG TARTOTTA A KEZÉBEN.

Tamás gondolkodni kezdett ezen a mondaton, próbálta értelmezni Laura kijelentését.

Karikázd be az alábbi lehetőségek közül azokat a betűjeleket, amelyek esetén Laura kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) A hatalom a nagypolgárság és a gazdagparasztság kezében volt.
- B) A hatalom nem a nagypolgárság kezében volt, és nem is a gazdagparasztság kezében.
- C) A hatalom nem a nagypolgárság kezében, hanem a gazdagparasztság kezében volt.
- D) A hatalom a nagypolgárság kezében volt, és nem a gazdagparasztság kezében.

Húzd alá azt az állítást, amely megfelel a valóságnak!

4. FELADAT

Melyik nem illik a sorba? Húzd át!

kubikus

gazdagparaszt

segédmunkás

földnélküli

Indokold a választásod!

.....

.....

5. MODUL
AZ ELSŐ
VILÁGHÁBORÚ

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ

A 19. század utolsó harmadában a vezető nagyhatalmak katonai szövetségekké tömörültek egymással szemben, így próbálták megvédeni megszerzett pozícióikat, vagy érvényesíteni hatalmi igényeiket. A két katonai tömb: az **antant** és a **központi hatalmak**. Az antant országai: Anglia, Franciaország és Oroszország, a központi hatalmakat pedig az Osztrák–Magyar Monarchia, Németország és Olaszország alkotta.

A háború kitörésének közvetlen kiváltó ürügye a **szarajevói merénylet** volt 1914. június 28-án, amikor Gavrilo Príncipe szerb diák meggyilkolta a Habsburg trónörökösét és feleségét. (A szerbek ugyanis sérelmezték, hogy Bosznia-Hercegovina az Osztrák–Magyar Monarchia uralma alatt áll.) Ennek következtében egy hónap múlva a Monarchia hadat üzent Szerbiának, így háborúba került Oroszországgal, Franciaországgal és Angliával is.

A németek **villámháborúra** készültek, vagyis egy gyors, meglepetésszerű támadással, gépesített alakulatok bevetésével akarták az ellenséget lerohanni. Céljuk Belgiumon és Észak-Franciaországon át lerohanni Párizst. A Marne folyónál azonban szeptemberben a franciák visszavetették a németek támadását, így a nyugati fronton **állóháború** alakult ki. Az állóháború a háborúnak az a formája, amikor a frontok hosszú ideig nem, vagy csak alig mozdulnak. A harcoló felek ugyanarról a harcállásról, beásott lövészárkokból kiindulva, hónapokon vagy éveken át többször megütköznek nagyjából ugyanazon a helyen.

Az oroszok lerohanták Kelet-Poroszországot és Galíciát, ősszel azonban a németek Tannenbergnél és a Mazuri-tavaknál súlyos vereséget mértek rájuk. Az osztrák–magyar csapatok Galíciában vereséget szenvedtek az oroszoktól. Valamennyi fronton állóháború alakult ki. E helyzetben igyekeztek változtatni a felek újabb szövetségesek bevonásával. Törökország 1914 októberében, Bulgária 1915 októberében a központi hatalmakhoz, Japán 1914 augusztusában az antanthoz csatlakozott. 1915 tavaszán az antant oldalán Olaszország megtámadta a Monarchiát. Az olasz fronton is állóháború alakult ki az Isonzó folyónál. Románia 1916-ban, Görögország 1917-ben az antant oldalán lépett háborúba.

A háború sorsa akkor dőlt el, amikor az USA hadba lépett az antant oldalán, hisz ez vezetett az antant győzelméhez.

A vesztes országok képviselőivel a Párizs környéki kastélyokban írták alá a békeszerződést. Németországnak át kellett adnia Elzász-Lotaringiát Franciaországnak, gyarmatait elvették, és hatalmas jóvátétel fizetésére kötelezték. Magyarországgal 1920. június 4-én írták alá a békét: területének kétharmadát, lakosságának több mint 60%-át a szomszédos államokhoz csatolták.

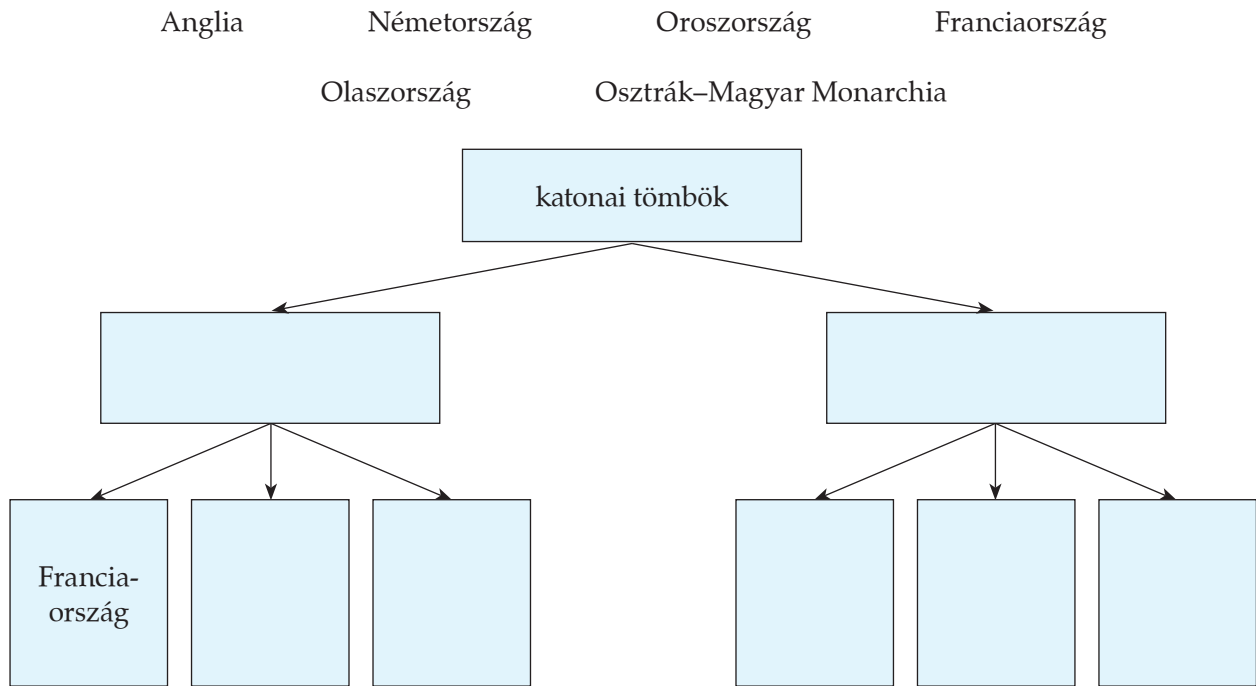
A vesztesek megalázottnak érezték magukat. A békefeltételeket a győztesek diktátumaként (rájuk kényszerített megállapodásként) kezelték. Már az aláírás órájában megszületett bennük a revízió (az elveszett területek visszaszerzésének) vágya.

1. EGYSÉG

1. FELADAT

Írd be a táblázatba az alábbi országokat! Majd adj nevet a két csoportnak!

2. FELADAT

Írj az országok fölötti téglalapokba sorszámokat, aszerint, hogy mikor léptek be a háborúba!

Törökország	Görögország	Románia	Bulgária	Japán

3. FELADAT

Péter azt a feladatot kapja, hogy párosítsa az alábbi évszámokat és eseményeket. Sajnos nem tanult erre a történelemórára, ezért fogalma sincs a helyes megoldásról, s mindent mindennel párosít. Milyen párokat hozhat létre? Betűjelekkel és számokkal dolgozz!

évszám	esemény	
A) 1914. július 28.	1. a marne-i csata	
B) 1914. szeptember	2. sarajevói merénylet	
C) 1914. június 28.	3. Osztrák–Magyar Monarchia hadüzenete Szerbiának	
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Karikázd be azt, amelyik megfelel a valóságnak!

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Mivel a németek villámháborúra készültek, ezért nem voltak felkészülve egy elhúzódó háborúra.
Mivel nem voltak felkészülve egy elhúzódó háborúra, ezért nem voltak tartalékaik. Tehát mivel a németek villámháborúra készültek, ezért .....

.....

5. FELADAT

Melyik ország nem illik a sorba? Húzd át!

Németország

Anglia

Franciaország

Oroszország

Indokold a választásod!

.....

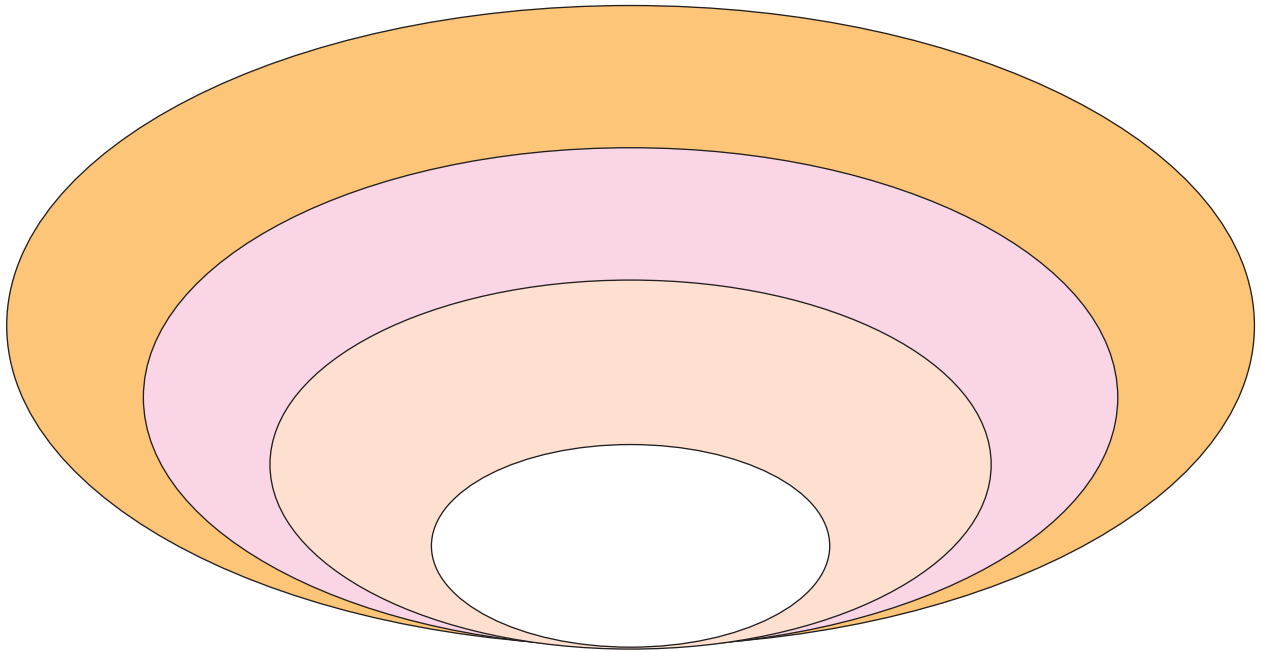
.....

2. EGYSÉG

1. FELADAT

Írd be az ábrába az alábbi fogalmakat aszerint, hogy milyen kapcsolatban voltak egymással az első világháború idején!

központi hatalmak   Magyarország   Osztrák–Magyar Monarchia   katonai tömbök

2. FELADAT

Németország uralkodója azon gondolkodik, hogyan győzze le az antant tagjait. Bizalmasai különféle tanácsokkal látják el: valaki azt mondja, hogy egyszerre csak egy ország ellen indítson támadást, más véleménye szerint egyszerre akár több ellen is. Írd be a lehetséges összes megoldást az ábrákba!

Jelölések: Anglia (A), Franciaország (F), Oroszország (O)

3. FELADAT

Találj megfelelő párt az üres téglalapokba!

Franciaország	∴	antant	=	Osztrák-Magyar Monarchia	∴	
gyors támadás	↔	villámháború	=	elhúzódozó harc	↔	
1914. október	∴	Törökország	=	1915. október	∴	

4. FELADAT

A hetedik osztályos tanulók történelemóra előtt a szünetben beszélgettek. Judit megkérdezte Évától, hogy miért robbant ki az első világháború. Éva válasza az alábbi mondat:

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ KIROBBANTÓ ÜRÜGYE GAVRILO PRINCIP MERÉNYLETE FERENC FERDINÁND ÉS FELESÉGE ELLEN.

Judit próbálja értelmezni Éva kijelentését. Karikázd be az alábbi következtetések közül azoknak a betűjelét, amelyek következnek Éva kijelentéséből! Húzd át azokét, amelyek nem következnek Éva kijelentéséből!

- A) Tehát nincs olyan háború, ami nem merénylet miatt robban ki.
- B) Tehát egyetlen háború kirobbantó ürügye sem lehet egy merénylet.
- C) Tehát minden háború kirobbantó ürügye egy merénylet.
- D) Tehát van olyan háború, melynek kirobbantó ürügye egy merénylet.
- E) Tehát nincs olyan háború, amelyik merénylet miatt robban ki.
- F) Tehát van olyan háború, melynek kirobbantó ürügye nem merénylet.

Húzd alá az(oka)t, amelyek igaz(ak)!

3. EGYSÉG

1. FELADAT

Melyik országra vonatkoznak az alábbi állítások? Írd a pontsorra!

a)

Villámháborút akart.

A Marne folyónál a franciák megállították őket.

Céljuk Párizs lerohanása.

.....

b)

Lerohanták Kelet-Poroszországot és Galíciát.

Tannenbergnél és a Mazuri-tavaknál a németek vereséget mértek rájuk.

Az antant tagja.

.....

c)

Galíciában vereséget szenvedtek az oroszoktól.

Fennhatósága alá tartozott Bosznia-Hercegovina.

A központi hatalmak tagja.

.....

2. FELADAT

a) Ki kivel köthet szövetséget? Írd be a szövetségesek kezdőbetűit (Anglia – A, Franciaország – F, Oroszország – O).

--	--	--	--	--	--	--	--

Milyen katonai tömb jött létre e szövetség által?

.....

b) Milyen szövetséges párok hozhatók létre úgy, ha az is számít, ki kezdeményezte a szövetséget?

3. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Görögország vagy az antant, vagy a központi hatalmak oldalán lépett be a háborúba. Görögország nem a központi hatalmak oldalán lépett be a háborúba, tehát .....

.....

4. FELADAT

Melyik nem illik a felsorolásba? Húzd át!

a frontok mozdulatlanok
a hadsereg lövészárkokba húzódik

gyors, meglepetésszerű támadás
az ütközet évekig elhúzódhat

Indokold a választásod!

.....

.....

4. EGYSÉG

1. FELADAT

Az alábbi szavak (szószerkezetek) segítségével fogalmazd meg, mi a villámháború!

az ellenség	gépesített alakulatok bevetése	háború	lerohanja
támadás	gyors, meglepetésszerű	az egyik fél	

A villámháború olyan .....

.....

.....

2. FELADAT

Történelemórán a tanárnő kiszóltja Józsi felelni. Józsi nem készült az órára, csak egy mondatot tudott mondani:

A NÉMETEK VILLÁMHÁBORÚT AKARTAK.

A tanárnő faggatni kezdi Józsi: „Mire lehet ebből következtetni?”

Karikázd be az alábbi következtetések közül azoknak a betűjelét, amelyek valóban következnek Józsi kijelentéséből! Húzd át azokét, amelyek nem következnek Józsi kijelentéséből!

- A) Minden nagyhatalom villámháborút akart.
- B) Van olyan nagyhatalom, amely villámháborút akart.
- C) Van olyan nagyhatalom, amely nem villámháborút akart.
- D) Nincs olyan nagyhatalom, amely villámháborút akart.
- E) Nincs olyan nagyhatalom, amely nem villámháborút akart.
- F) Egyetlen nagyhatalom sem akart villámháborút.

Húzd alá az(oka)t, amelyek igaz(ak)!

3. FELADAT

Feri apukája segített fiának történelmet tanulni. A következőt mondta fiának:

A NÉMETEK VAGY VILLÁMHÁBORÚT, VAGY ÁLLÓHÁBORÚT AKARTAK.

Karikázd be az alábbi négy lehetőség közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Feri apukájának kijelentése igaz volt! Húzd át azokét, amelyek esetén nem!

- A) A németek nem villámháborút akartak, hanem állóháborút.
- B) A németek villámháborút és állóháborút is akartak.
- C) A németek villámháborút akartak, és nem állóháborút.
- D) A németek villámháborút nem akartak, és állóháborút sem.

Húzd alá azt az állítást, amely megfelel a valóságnak!

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha Gavrilo Princip nem öli meg a Habsburg trónörökösét, akkor nem robban ki az első világháború.

Az első világháború 1914-ben kirobbant, tehát .....

.....
 .....

5. FELADAT

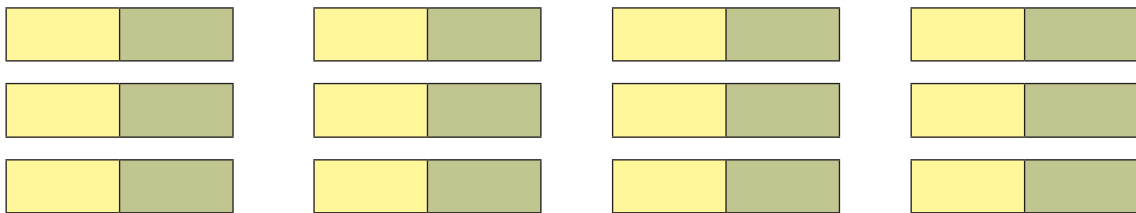
A gyerekek azt a feladatot kapják, hogy írjanak feladatokat osztálytársaiknak. Anna a világháborúba belépő országokat párosította oly módon, hogy az antant vagy a központi hatalmak oldalán léptek-e be. Minden országot párosított minden tömbbel. Milyen párokat hozhat létre? Betűjelekkel és számokkal dolgozz!

katonai tömbök

- A) antant
 B) központi hatalmak

országok

1. Törökország
 2. Japán
 3. Bulgária
 4. Görögország

Karikázd be azt, amelyik megfelel a valóságnak!

6. FELADAT

Találj megfelelő párt az üres téglalapokba!

diktátum	::	rákényszerített béke	=	revízió	::	
1917	::	Görögország belép a háborúba	=	1920. június 4.	::	
Románia	::	antant	=	Bulgária	::	

5. EGYSÉG

1. FELADAT

Keresd meg az A), B), C), és D) pontok közös jellemzőit, és írd a pontsorra!

- A) A frontok mozdulatlanok, a hadsereg a lövészárókba húzódik, és az ütközet évekig elhúzódhat.
- B) A hadsereg a lövészárókba húzódik, a frontok mozdulatlanok, nem állandóan háborúznak, de az ütközet évekig elhúzódhat.
- C) Nagyjából ugyanazon a helyen harcolnak, a frontok mozdulatlanok, a hadsereg a lövészárókba húzódik, és az ütközet évekig elhúzódhat.
- D) Az első világháborúra jellemző, hogy a frontok mozdulatlanok, az ütközet évekig elhúzódhat, és a hadsereg a lövészárókba húzódik.

.....
 .....

Mire vonatkoznak e közös jellemzők?

.....

2. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

a) Ha egy háborúban az egymással szembenálló felek nem tudnak győzelmet kicsikarni, akkor igyekeznek újabb szövetségeket bevonni.

Az első világháborúban egyik fél sem tudott döntő győzelmet aratni, ezért .....

.....

b) Ha a nagyhatalmak meg akarják védeni megszerzett pozícióikat, vagy érvényesíteni akarják hatalmi igényeiket, akkor katonai szövetségekbe tömörülnek.

A 19. század utolsó harmadában Anglia, Franciaország, Oroszország, Olaszország, Németország és az Osztrák – Magyar Monarchia meg akarta védeni megszerzett pozícióit, ezért .....

.....

3. FELADAT

Melyik ország nem illik a sorba? Húzd át!

Románia

Törökország

Japán

Görögország

Indokold a választásod!

.....

4. FELADAT

Fejezd be a mondatot!

Ha az USA nem lép be a háborúba, akkor a központi hatalmak nyerik meg a világháborút.

A központi hatalmak nem nyerték meg a háborút, mert. ....

.....

5. FELADAT

A hetedikes tanulók új osztálytársat kaptak, Balázst. Balázs azzal dicsekedett, hogy ők már rég tanulták az első világháborút, mert náluk mindenki nagyon okos, és ezért gyorsan tudnak haladni az anyaggal. A történelemtanár nő ezért bátran megkérdezte:

„Minek köszönhette az antant a győzelmét?”

Balázs válasza a következő volt:

AZ ANTANT GYŐZELMÉT VAGY AZ USA, VAGY GÖRÖGORSZÁG BELÉPÉSÉNEK KÖSZÖNHETTE.

Karikázd be az alábbi négy lehetőség közül azoknak a betűjelét, amelyek esetén Balázs kijelentése igaz volt! Húzd át azokat, amelyek esetén nem!

- A) Az antant győzelmét nem az USA-nak köszönhette, hanem Görögországnak.
- B) Az antant nem az USA-nak köszönhette győzelmét, és nem Görögországnak.
- C) Az antant győzelmét az USA-nak köszönhette, és nem Görögországnak.
- D) Az antant az USA-nak és Görögországnak köszönhette győzelmét.

Húzd alá azt az állítást, amely megfelel a valóságnak!

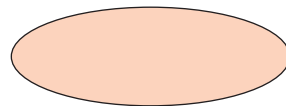
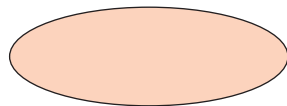
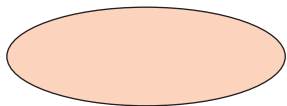
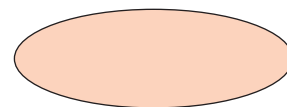
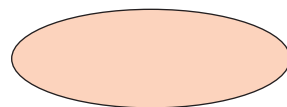
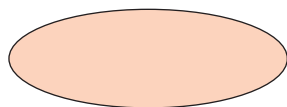
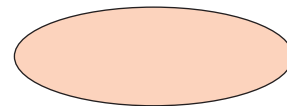
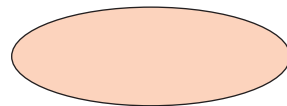
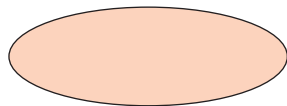
6. FELADAT

Az antant tagjai azon gondolkodnak, hogy Romániát, Görögországot vagy Japánt vegyék-e fel szövetségeseik sorába. A tagok különféleképpen érveltek. Milyen javaslatok születhettek? Írd be a lehetséges összes megoldást az ábrákba! Az alábbi betűkkel dolgozz!

Románia – R

Görögország – G

Japán – J

Végül kiket vett fel?

.....